

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЖЕЖНО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ТА КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВОЇ РОБОТИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

ВАСИЛЬЄВ ІГОР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

**професор кафедри профілактики пожеж та безпеки життєдіяльності населення
Інституту державного управління у сфері цивільного захисту
кандидат юридичних наук**

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ

До механізму запобігання відноситься:

1. Контрольно-наглядова діяльність -

- перевірки та обстеження.

2. Агітаційно-масова робота -

інструктажі, бесіди, навчання, виступи у засобах масової інформації, плакати, тематичні збірники, посібники, проведення навчань та тренувань.

3. Адміністративний вплив -

попередження, штрафи, конфіскація, призупинення експлуатації, порушення кримінальних справ.

КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВІ СТРУКТУРИ

Стаття 15. Служба охорони праці

- на підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше осіб створюється служба охорони праці;
- менше 50 осіб функції служби можуть виконувати підготовлений фахівець за сумісництвом;
- менше 20 осіб - може залучатися на договірних засадах сторонній спеціаліст.

Служба:

- підпорядковується безпосередньо роботодавцю.
- керівники та спеціалісти служби за своєю посадою і заробітною платою прирівнюються до керівників і спеціалістів основних виробничо-технічних служб.
- ліквідація служби допускається тільки у разі ліквідації підприємства чи припинення використання найманої праці фізичною особою.

Працівники служби мають право:

- видавати керівникам структурних підрозділів підприємства обов'язкові для виконання приписи щодо усунення наявних недоліків;
- одержувати від них необхідні відомості, документацію та пояснення з питань охорони праці;
- вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли медичний огляд, навчання, інструктаж, перевірку знань або не мають допуск до відповідних робіт, а також працівників, які не виконують вимог правила охорони праці;
- зупиняти роботу виробництва, діляниць, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працюючих;
- надсилати роботодавцю подання про притягнення до відповідальності працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці;
- припис спеціаліста з охорони праці може скасувати лише роботодавець.

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Конституція України;

Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року;

Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року;

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року;

Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року.

ЗАКОНИ УКРАЇНИ:

- від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII “Про охорону праці”;
- від 21 березня 1991 р. № 875-XII “Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні”;
- від 03 липня 1991 р. № 1282-XII “Про індексацію грошових доходів населення”;
- від 05 липня 2012 р. № 5067-VI “Про зайнятість населення”;
- від 30 червня 1993 р. № 3353-XII “Про дорожній рух”;
- від 01 липня 1993 р. № 3356-XII “Про колективні договори і угоди”;
- від 24 лютого 1994 р. № 4004-XII “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”;
- від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР “Про оплату праці”;
- від 15 травня 1996 р. № 192/96-ВР “Про трубопровідний транспорт”;
- від 03 липня 1996 р. № 270/96-ВР “Про рекламу”;
- від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР “Про відпустки”;
- від 02 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР “Про звернення громадян”;
- від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування”;
- Гірничий від 06 жовтня 1999 р. № 1127;
- від 19 жовтня 2000 р. № 2050-III “Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв’язку з порушенням строків їх виплат”;
- від 18 січня 2001 р. № 2245-III “Про об’єкти підвищеної небезпеки”;
- від 17 травня 2001 р. № 2407-III “Про акредитацію органів з оцінки відповідності”;
- від 12 липня 2001 р. № 2665-III “Про нафту і газ”
- від 18 березня 2004 р. № 1629-IV “Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”;

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

ЗАКони України:

- від 01 липня 2004 р. № 1967-IV “Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 150 про адміністрацію праці: роль, функції та організація”;
- від 08 вересня 2004 р. №1985-IV “Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 81 1947 року про інспекцію праці у промисловості й торгівлі”;
- від 08 вересня 2004 р. № 1986-IV “Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 129 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві”;
- від 23 грудня 2004 р. № 2288-IV “Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення”;
- від 06 вересня 2005 р. № 2806-IV “Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності”;
- від 21 вересня 2006 2015 р. № 185-V “Про управління об’єктами державної власності”;
- від 05 квітня 2007 р. № 877-IV “Про основні засади здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”;
- від 02 вересня 2008 р. № 345-VI “Про підвищення престижності шахтарської праці”;
- від 08 липня 2010 р. № 2467-VI “Про засади функціонування ринку природного газу”;
- від 02 грудня 2010 р. № 2736-VI “Про загальну безпечність нехарчової продукції”;
- від 02 грудня 2010 р. № 2735-VI “Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції”;
- від 17 березня 2011 р. № 3166-VI “Про центральні органи виконавчої влади”;
- від 02 листопада 2011 р. № 3988-VI “Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 155 1981 року про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище”;
- від 06 вересня 2012 р. № 5203-VI “Про адміністративні послуги”;
- від 04 квітня 2013 р. № 178-VII “Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки”;
- від 05 червня 2014 р. № 1315-VII “Про стандартизацію”;
- від 02 вересня 2014 р. № 1669-VII “Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції”;
- від 15 січня 2015 р. № 124-VIII “Про технічні регламенти та оцінку відповідності”;
- від 02 березня 2015 р. № 222-VIII “Про ліцензування видів господарської діяльності”;
- від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII “Про державну службу”.

ПОСТАНОВИ КМУ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ:

- від 18.08.2017 № 630 „Про внесення змін до Положення про Державну службу України з питань праці”
- від 09.08.2017 № 569 „Про внесення змін до переліку вибухових матеріалів промислового призначення, виробництво яких підлягає ліцензуванню”
- від 21.06.2017 № 438 „Про затвердження Технічного регламенту ліфтів і компонентів безпеки для ліфтів”
- від 26.04.2017 № 295 «Деякі питання реалізації статті 259 Кодексу законів про працю України та статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»
- від 28.12.2016 № 1025 «Про затвердження Технічного регламенту простих посудин високого тиску»
- від 05.10.2016 № 741 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України та Ради Міністрів УРСР»
- від 22.07.2016 № 604 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва вибухових матеріалів промислового призначення»
- від 24.06.2016 № 461 «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах»
- від 30.03.2016 № 253 «Про внесення змін до Переліку вибухових матеріалів промислового призначення, виробництво яких підлягає ліцензуванню»
- від 10.03.2016 № 193 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 9 березня 2006 р. № 268» (щодо умов оплати праці державних інспекторів територіальних органів Держпраці)
- від 02.03.2016 № 192 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (щодо упорядкування питань оплати праці, зарахування медичного стажу, щорічних додаткових відпусток, скороченої тривалості робочого тижня для посадових осіб Держпраці, які виконуватимуть функції з гігієни праці у зв'язку з особливим характером праці)
- від 11.02.2016 № 76 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України» (щодо внесення змін до діючих 25 постанов Кабінету Міністрів України та 1 розпорядження Кабінету Міністрів України, що стосувалися діяльності Держгірпромнагляду)
- від 03.02.2016 № 55 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 липня 2013 р. № 509» (щодо врегулювання питання накладення посадовими особами Держпраці штрафів за порушення законодавства про працю)
- від 23.12.2015 № 1137 «Про затвердження переліку вибухових матеріалів промислового призначення, виробництво яких підлягає ліцензуванню»
- від 23.12.2015 № 1097 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. № 956 і від 11 лютого 2015 р. № 96» (щодо скасування необхідності отримання суб'єктами господарювання свідоцтва про державну реєстрацію об'єктів підвищеної небезпеки)
- від 04.11.2015 № 893 «Про внесення змін у додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2011 р. № 1399» (щодо ліміту легкових автомобілів)

ПОСТАНОВИ КМУ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ:

- від 05 серпня 2015 р. № 609 “Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України”
- від 11.02.2015 № 100 «Про утворення територіальних органів Державної служби з питань праці та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України»
- від 11.02.2015 № 96 «Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці»
- від 09 грудня 2014 р. № 695 “Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України”
- від 28 серпня 2013 р. № 752 “Про затвердження методик розроблення критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю), а також уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю)”
- від 17 липня 2013 р. № 509 “Про затвердження Порядку накладення штрафів за порушення законодавства про зайнятість населення”
- від 26 грудня 2011 р. № 1410 “Про затвердження Порядку розроблення та перегляду секторальних планів ринкового нагляду, моніторингу та звітування про їх виконання”
- від 26 грудня 2011 р. № 1407 “Про затвердження Методики вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів”
- від 26 грудня 2011 р. № 1407 “Про затвердження Методики вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів”
- від 26 грудня 2011 р. № 1406 “Питання реалізації та знищення використаних під час проведення експертизи (випробування) зразків нехарчової продукції, що були відібрані в межах здійснення державного ринкового нагляду”
- від 26 грудня 2011 р. № 1404 “Про затвердження ступенів ризику видів нехарчової продукції та критеріїв, за якими визначається належність нехарчової продукції до відповідних ступенів ризику”
- від 26 грудня 2011 р. № 1401 “Про затвердження Порядку подання повідомлення про продукцію, яка не відповідає загальній вимозі щодо безпечності продукції, органам державного ринкового нагляду”
- від 26 грудня 2011 р. № 1400 “Деякі питання захисту права споживачів (користувачів) щодо безпечності нехарчової продукції”
- від 26 грудня 2011 р. № 1397 “Про затвердження Порядку функціонування національної інформаційної системи державного ринкового нагляду, внесення до неї відомостей і подання повідомлень”
- від 30 листопада 2011 р. № 1232 “Деякі питання розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві”
- від 26 жовтня 2011 р. № 1107 “Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки”
- від 05 жовтня 2011 р. № 1017 “Про затвердження Порядку здійснення контролю стану виконання рішень про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів”

ПОСТАНОВИ КМУ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ:

- від 31 серпня 2011 р. № 921 “Деякі питання відшкодування суб’єктом господарювання вартості відібраних зразків нехарчової продукції та проведення їх експертизи (випробування)”
- від 01 червня 2011 р. № 573 “Про затвердження переліку органів державного ринкового нагляду та сфер їх відповідальності”
- від 17 листопада 2010 р. № 1059 “Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності суб’єктами господарювання у частині додержання вимог законодавства про працю та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю)”
- від 06 січня 2010 р. № 8 “Про затвердження Порядку відомчої реєстрації та ведення обліку великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів”
- від 28 квітня 2009 р. № 413 “Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері промислової безпеки та охорони праці і визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)”
- від 26 травня 2004 р. № 687 “Про затвердження Порядку проведення огляду, випробування та електричного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки”
- від 26 листопада 2003 р. № 1845 “Про затвердження Порядку здійснення державного нагляду у сфері загальнообов’язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”
- від 11 липня 2002 р. № 956 “Про ідентифікацію та декларування безпеки об’єктів підвищеної небезпеки”
- від 26 вересня 2001 р. № 1266 про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов’язковим державним соціальним страхуванням”
- від 22 березня 2001 р. № 270 “Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру”
- від 14 липня 1999 р. № 1262 “Про фінансове забезпечення підготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування та органів військового управління Збройних Сил”
- від 17 листопада 1997 р. № 1290 “Про затвердження Списків виробництв, робіт, цехів, професій і посад, зайнятість працівників в яких дає право на щорічні додаткові відпустки за роботу із шкідливими і важкими умовами праці та за особливий характер праці”
- від 08 лютого 1997 р. № 167 “Про затвердження положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і Положення про єдиний порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівників державних підприємств, установ і організацій”
- від 27 січня 1995 р. № 59 “Про затвердження Положення про порядок надання гірничих відводів”
- від 01 серпня 1992 р. № 442 “Про затвердження Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці”

НАКАЗИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

НАКАЗИ МІНІСТЕРСТВА СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ:

- від 18.08.2017 № 1338 “Про затвердження форм документів, що складаються при здійсненні заходів державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, зайнятість та працевлаштування інвалідів”
- від 20.09.2017 № 1504 „Про затвердження Правил охорони праці для працівників, зайнятих на роботах зі зберігання та переробки зерна
- від 20.09.2017 № 1491 „Про затвердження Правил охорони праці під час виконання суднобудівних та судноремонтних робіт
- від 23.06.2017 № 1050 „Про затвердження Мінімальних вимог щодо безпеки і захисту здоров'я працівників на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках”
- від 23.12.2016 №1592 „Про затвердження Правил безпеки під час розробки родовищ рудних та нерудних корисних копалин підземним способом”
- від 22.12.2016 № 1579 „Про Всеукраїнський конкурс на присвоєння звання „Краще підприємство з ОП”
- України від 26 лютого 2016 року № 188 “Про затвердження Переліку вибухових матеріалів промислового призначення, допущених до постійного виробництва та застосування”
- України від 08 червня 2016 року № 632 “Про внесення змін до Переліку вибухових матеріалів промислового призначення, допущених до постійного виробництва та застосування”
- від 02.02.2016 № 67 „Про затвердження форми постанови про накладення штрафу уповноваженими посадовими особами Державної служби України з питань праці”

НАКАЗИ МНС УКРАЇНИ

- від 7.05.2007 № 312 “Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України”
- від 18.08.2006 № 540 “Про затвердження Інструкції про порядок розслідування, ведення обліку нещасних випадків в органах і підрозділах МНС України”
- від 11.08. 2011 р. № 826 ” Про затвердження Положення про організацію та здійснення державного гірничого нагляду, державного нагляду (контролю) у сфері промислової безпеки та охорони праці в системі Держгірпромнагляду України та уніфікованої форми Акта перевірки суб'єкта господарювання.

НАКАЗИ МВС УКРАЇНИ

- від 31 грудня 2009 року N 567 “Про затвердження Положення про служби державного нагляду за охороною праці системи МВС”
- від 27 грудня 2002 р. № 1346 “Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій, що сталися в органах і підрозділах системи МВС України”

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ (НПАОП)

*Наказом Державної служби з питань праці від 15.01.2018 року
«Про затвердження Показника нормативно-правових актів з охорони праці»*

ПОКАЖЧИК

нормативно-правових актів з охорони праці станом на 15 січня 2018 року

№ п/ п	Позначення нормативного акта	Назва нормативного акта	Затвердження	
			Дата/ документ/ №	Організація
	Нормативно-правові акти, дія яких поширюється на декілька видів економічної діяльності (код 0.00)			
1	НПАОП 0.00-1.02-08	Правила будови і безпечної експлуатації ліфтів	01.09.2008 наказ № 190	Держгірпромнагляд
		Зареєстровано:	07.10.2008 № 937/15628	Мін'юст України
2	НПАОП 0.00-1.03-06	Правила безпеки праці під час експлуатації судноплавних гідротехнічних споруд	14.06.2006 наказ № 363	МНС України
		Зареєстровано:	27.06.2006 № 761/12635	Мін'юст України
3	НПАОП 0.00-1.04-07	Правила вибору та застосування засобів індивідуального захисту органів дихання	28.12.2007 наказ № 331	Держгірпромнагляд
		Зареєстровано:	04.04.2008 № 285/14976	Мін'юст України
4	НПАОП 0.00-1.05-54	Правила будови, утримання та огляду нахилених рейко- канатних підйомників (фунікулерів)	07.12.1954	Держгіртехнагляд СРСР
5	НПАОП 0.00-1.06-77	Правила будови і безпечної експлуатації ескалаторів	27.12.1977	Держгіртехнагляд СРСР

Цифрове позначення видів державних нормативних актів про охорону праці :
*правила — 1, стандарти — 2, норми — 3, положення, статuti — 4,
інструкції керівництва, вказівки — 5, рекомендації, вимоги — 6,
технічні умови безпеки — 7, переліки та ін. — 8*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

- Конституція України;
- Кодекс цивільного захисту України - глави 12 «Запобігання техногенної безпеки», 13 «Забезпечення пожежної безпеки», 14 «Державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки розділу V «Запобігання надзвичайним ситуаціям»;
- Правила пожежної безпеки України;
- Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту;
- ДНАОП 1.1.10-1.01-97 «Правила безпечної експлуатації електроустановок»;
- ДНАОП 0.00-1.32-01 «Правила будови електроустановок, електрообладнання спеціальних установок»;
- ДСТУ 3675-98 «Пожежна техніка. Вогнегасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань»;
- ДБН В.2.5-56:2010 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту»;
- ДСТУ ISO 6309:2007 «Протипожежний захист. Знаки безпеки. Форма та колір»;
- ДБН В.1.1-7-2002 «Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва»;
- ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі і споруди»;
- ДБН В.2.5-20-2001 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі і споруди. Газопостачання»;
- ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування»;
- ДСТУ Б В.2.5-38:2008 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд»;
- ДБН 360-92 «Містобудування. Планування і забудова

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Положення:

- про систему управління охороною праці та пожежної безпеки;
- про службу охорони праці;
- про службу пожежної безпеки;
- про комісію з питань охорони праці;
- про роботу уповноважених трудового колективу з питань охорони праці;
- про організацію навчання, інструктажів, перевірку знань та пожежно-технічних мінімумів;
- про організацію попереднього та періодичних медичних оглядів;
- про санітарну лабораторію підприємства;
- про організацію роботи пожежно-технічної комісії та пожежної дружини.

Накази:

- про порядок атестації робочих місць;
- про організацію пожежної та техногенної безпеки на об'єкті;
- про закріплення відповідальних за охорону праці та протипожежний стан структурних підрозділів інституту;
- про підготовку об'єктів та обладнання при роботі у весінне-літній та осінньо-зимовий періоди;
- з організації проведення інструктажів та пожежно-технічних мінімумів;
- про порядок огляду приміщень перед закриттям на вихідні та святкові дні;
- про порядок забезпечення працівників засобами індивідуального захисту;
- про організацію безкоштовної видачі працівникам лікувально-профілактичного харчування.

Інструкції:

- з охорони праці для працюючих за професіями та видами робіт;
- загально-об'єктові та цехові про заходи пожежної безпеки;
- чергового охоронника щодо дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- по організації проведення вогневих, газозварювальних та інших робіт підвищеної небезпеки.

Переліки:

- робіт з підвищеною небезпекою;
- посад осіб, які зобов'язані проходити щорічні перевірки з охорони праці та пожежної безпеки.

ГОЛОВНІ ДОКУМЕНТИ

1. КОДЕКС ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
2. ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»
3. ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ
4. ПРАВИЛА ТЕХНОГЕННО БЕЗПЕКИ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В ОРГАНІЗАЦІЯХ, УСТАНОВАХ ТА НА НЕБЕЗПЕЧНИХ ТЕРИТОРІЯХ
5. ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА УСТАНОВ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

прийнято 14 жовтня 1992 року визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності та встановлює єдиний порядок організації ОП в Україні.

Сорок чотири статті об'єднані у дев'ять розділів.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення понять і термінів

Стаття 2. Сфера дії Закону

Стаття 3. Законодавство про охорону праці

Стаття 4. Державна політика в галузі охорони праці

Розділ II ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 5. Права на охорону праці під час укладання трудового договору

Стаття 6. Права працівників на охорону праці під час роботи

Стаття 7. Право працівників на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці

Стаття 8. Забезпечення працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту, мийними та знешкоджувальними засобами

Стаття 9. Відшкодування шкоди у разі ушкодження здоров'я працівників або у разі їх смерті

Стаття 10. Охорона праці жінок

Стаття 11. Охорона праці неповнолітніх

Стаття 12. Охорона праці інвалідів

Розділ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 13. Управління охороною праці та обов'язки роботодавця

Стаття 14. Обов'язки працівника щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці

Стаття 15. Служба охорони праці на підприємстві

Стаття 16. Комісія з питань охорони праці підприємства

Стаття 17. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій

Стаття 18. Навчання з питань охорони праці

Стаття 19. Фінансування охорони праці

Стаття 20. Регулювання охорони праці у колективному договорі, угоді

Стаття 21. Додержання вимог щодо охорони праці під час проектування, будівництва (виготовлення) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва

Стаття 22. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій

Стаття 23. Інформація та звітність про стан охорони праці

Стаття 24. Добровільні об'єднання громадян, працівників і спеціалістів з охорони праці

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ»

Розділ IV. СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 25. Економічне стимулювання охорони праці

Стаття 26. Відшкодування юридичним, фізичним особам і державі збитків, завданих порушенням вимог з охорони праці

Розділ V. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 27. Документи, що належать до нормативно-правових актів з охорони праці

Стаття 28. Опрацювання, прийняття та скасування нормативно-правових актів з охорони праці

Стаття 29. Тимчасове припинення чинності нормативно-правових актів з охорони праці

Стаття 30. Поширення дії нормативно-правових актів з охорони праці на сферу трудового і професійного навчання

Розділ VI. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 31. Органи державного управління охороною праці

Стаття 32. Компетенція Кабінету Міністрів України в галузі охорони праці

Стаття 33. Повноваження міністерств та інших центральних органів виконавчої влади в галузі охорони праці

Стаття 34. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим та місцевих державних адміністрацій в галузі охорони праці

Стаття 35. Повноваження органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці

Стаття 36. Повноваження об'єднань підприємств у галузі охорони праці

Стаття 37. Організація наукових досліджень з проблем охорони праці

Розділ VII. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД І ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 38. Органи державного нагляду за охороною праці

Стаття 39. Права і відповідальність посадових осіб спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці

Стаття 40. Соціальний захист посадових осіб спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці

Стаття 41. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці

Стаття 42. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці

Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 43. Штрафні санкції до юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, посадових осіб та працівників

Стаття 44. Відповідальність за порушення вимог щодо охорони праці

За порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників профспілок, їх організацій та об'єднань винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законом.

Розділ IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1.

Визначення понять і термінів

➤ **охорона праці** - це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності.

➤ **роботодавець** - власник підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган, незалежно від форм власності, виду діяльності, господарювання, і фізична особа, яка використовує найману працю.

➤ **працівник** - особа, яка працює на підприємстві, в організації, установі та виконує обов'язки або функції згідно з трудовим договором (контрактом).

Стаття 2.

Сфера дії Закону

➤ **дія цього Закону поширюється** - на всіх юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, та на всіх працюючих.

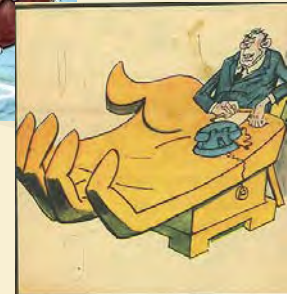
Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 4.

Державна політика в галузі охорони праці

... базується на 10 основних принципах:

1. Пріоритету життя і здоров'я працівників, повної відповідальності роботодавця за створення належних, безпечних і здорових умов праці.
2. Підвищення рівня промислової безпеки шляхом забезпечення суцільного технічного контролю за станом виробництв, технологій та продукції, а також сприяння у створенні безпечних умов праці.
3. Комплексного розв'язання завдань охорони праці на основі загальнодержавної, галузевих, регіональних програм та досягнень в галузі науки і техніки та охорони довкілля.
4. Соціального захисту працівників, повного відшкодування шкоди особам, які потерпіли від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
5. Встановлення єдиних вимог з охорони праці для всіх підприємств та суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від форм власності та видів діяльності.
6. Адаптації трудових процесів до можливостей працівника з урахуванням його здоров'я та психологічного стану.
7. Використання економічних методів управління, участі держави у фінансуванні заходів, залучення добровільних внесків та інших надходжень на ці цілі, отримання яких не суперечить законодавству.
8. Інформування населення, проведення навчання, професійної підготовки і підвищення кваліфікації працівників.
9. Забезпечення координації діяльності органів державної влади, установ, організацій, об'єднань громадян, що розв'язують проблеми охорони здоров'я, гігієни та безпеки праці, а також співробітництва і проведення консультацій між роботодавцями та працівниками (їх представниками), між усіма соціальними групами під час прийняття рішень з охорони праці на місцевому та державному рівнях.
10. Використання світового досвіду організації роботи щодо поліпшення умов і підвищення безпеки праці на основі міжнародного співробітництва.

Розділ II. ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 6. Права працівників на охорону праці

- працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавство про охорону праці та не дотримується умов колективного договору;
- у цьому разі працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку;
- має право відмовитися від роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля;
- повідомляє про це безпосереднього керівника або роботодавця;
- зазначений факт підтверджується спеціалістами з охорони праці за участю представника профспілки;
- за період простою з таких причин за ним зберігається середній заробіток;
- має право, при наявності медичного висновку, на перевод на іншу (легшу) роботу та, у разі потреби, встановлення скороченого робочого дня та навчання за рахунок підприємства.
- на час зупинення експлуатації підприємства, цеху, ділянки, окремого виробництва або устаткування органом державного нагляду за охороною праці чи службою охорони праці за ним зберігаються місце роботи, а також середній заробіток.

Розділ II. ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 8.

Забезпечення працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту, мийними та знешкоджувальними засобами

➤ На роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами, працівникам видаються безоплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту, а також мийні та знешкоджувальні засоби.

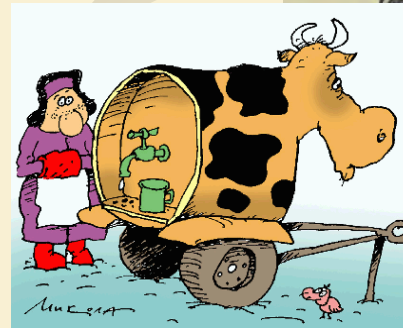
➤ Працівники, які залучаються до разових робіт, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварій, стихійного лиха тощо, що не передбачені трудовим договором, повинні бути забезпечені зазначеними засобами.

➤ Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання, комплектування, видачу та утримання засобів індивідуального захисту відповідно до нормативно-правових актів з охорони праці та колективного договору.

➤ У разі передчасного зношення цих засобів не з вини працівника роботодавець зобов'язаний замінити їх за свій рахунок.

➤ У разі придбання працівником спецодягу, інших засобів індивідуального захисту, мийних та знешкоджувальних засобів за свої кошти роботодавець зобов'язаний компенсувати всі витрати на умовах, передбачених колективним договором.

➤ Згідно з колективним договором роботодавець може додатково, понад встановлені норми, видавати працівникові певні засоби індивідуального захисту, якщо фактичні умови праці цього працівника вимагають їх застосування.

Розділ II. ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 13. Обов'язки роботодавця

- створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення питань охорони праці;
- розробляє та реалізує заходи для досягнення встановлених нормативів з ОП;
- забезпечує виконання необхідних профілактичних заходів відповідно до обставин, що змінюються;
- впроваджує прогресивні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, позитивний досвід тощо;
- забезпечує належне утримання будівель та споруд, виробничого обладнання та устаткування, моніторинг за їх технічним станом;
- забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин;
- організовує проведення аудиту охорони праці, лабораторних досліджень, оцінку технічного стану виробничого обладнання та устаткування, атестацію робочих місць, вживає заходів до усунення небезпечних виробничих факторів;
- розробляє і затверджує положення, інструкції, інші акти з охорони праці, що діють у межах підприємства;
- встановлює правила виконання робіт та поведінки працівників;
- забезпечує безоплатно працівників нормативно-правовими актами та актами підприємства з охорони праці;
- здійснює контроль за дотриманням працівником технологічних процесів та виконанням робіт відповідно до вимог з охорони праці;
- організовує пропаганду безпечних методів праці та співробітництво з працівниками у галузі охорони праці;
- вживає термінових заходів для допомоги потерпілим, залучає за необхідності професійні аварійно-рятувальні формування у разі виникнення на підприємстві аварій та нещасних випадків.

**Роботодавець
несе безпосередню відповідальність за
порушення вимог з охорони праці та
зобов'язаний забезпечити функціонування
системи управління охороною праці**

Розділ II. ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Служба:

Стаття 15. Служба охорони праці

- на підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше осіб створюється служба охорони праці;
- менше 50 осіб функції служби можуть виконувати підготовлений фахівець за сумісництвом;
- менше 20 осіб - може залучатися на договірних засадах сторонній спеціаліст.

- підпорядковується безпосередньо роботодавцю.
- керівники та спеціалісти служби за своєю посадою і заробітною платою прирівнюються до керівників і спеціалістів основних виробничо-технічних служб.
- ліквідація служби допускається тільки у разі ліквідації підприємства чи припинення використання найманої праці фізичною особою.

Працівники служби мають право:

- видавати керівникам структурних підрозділів підприємства обов'язкові для виконання приписи щодо усунення наявних недоліків;
- одержувати від них необхідні відомості, документацію та пояснення з питань охорони праці;
- вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли медичний огляд, навчання, інструктаж, перевірку знань або не мають допуск до відповідних робіт, а також працівників, які не виконують вимог правила охорони праці;
- зупиняти роботу виробництва, діляниць, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працюючих;
- надсилати роботодавцю подання про притягнення до відповідальності працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці;
- припис спеціаліста з охорони праці може скасувати лише роботодавець.

Розділ II. ГАРАНТІЇ ПРАВ НА ОХОРОНУ ПРАЦІ

Стаття 18. Навчання з охорони праці

Навчання та перевірка знань проводиться:

- щороку з працівниками працюючими на роботах із підвищеною небезпекою;
- один раз на три роки з посадовими особами, діяльність яких пов'язана з організацією безпечного ведення робіт.

Визначення основ охорони праці, а також підготовка та підвищення кваліфікації спеціалістів з охорони праці з урахуванням особливостей виробництва відповідних об'єктів економіки забезпечуються в усіх навчальних закладах за програмами, погодженими із Держпраці.

Порядок проведення навчання та перевірки знань:

- посадових осіб з питань охорони праці визначається типовим положенням, що затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.
- не допускаються до роботи працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці;
- у разі виявлення у працівників, у тому числі посадових осіб, незадовільних знань з питань охорони праці, вони повинні у місячний строк пройти повторне навчання і перевірку знань.

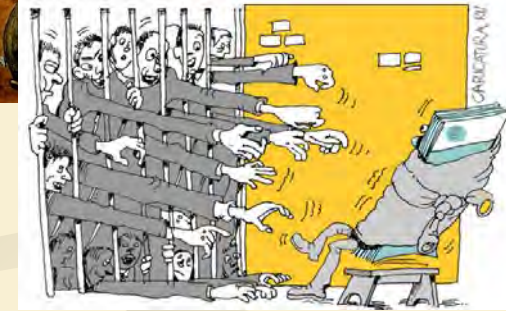

Розділ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 19.

Фінансування охорони праці

- Фінансування охорони праці здійснюється роботодавцем.
- Фінансування профілактичних заходів з охорони праці, виконання загальнодержавної, галузевих та регіональних програм, передбачається, поряд з іншими джерелами фінансування, визначеними законодавством, у державному і місцевих бюджетах.
- Для підприємств, незалежно від форм власності витрати на охорону праці становлять не менше 0,5 відсотка від фонду оплати праці за попередній рік.
- На підприємствах, що утримуються за рахунок бюджету, розмір витрат на охорону праці встановлюється у колективному договорі з урахуванням фінансових можливостей підприємства.

Стаття 20.

Регулювання охорони праці у колективному договорі, угоді

- У колективному договорі, угоді сторони передбачають забезпечення працівникам соціальних гарантій у галузі охорони праці на рівні, не нижчому за передбачений законодавством, їх обов'язки, а також комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійного захворювання, аваріям і пожежам, визначають обсяги та джерела фінансування зазначених заходів.

Розділ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 22.

Розслідування та облік нещасних випадків

Роботодавець повинен організовувати розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій відповідно до положення, що затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з всеукраїнськими об'єднаннями профспілок.

За підсумками розслідування нещасного випадку, професійного захворювання або аварії роботодавець складає акт за встановленою формою, один примірник якого він зобов'язаний видати потерпілому або іншій заінтересованій особі не пізніше трьох днів з моменту закінчення розслідування.

У разі відмови роботодавця скласти акт про нещасний випадок чи незгоди потерпілого з його змістом питання вирішуються посадовою особою органу державного нагляду за охороною праці, рішення якої є обов'язковим для роботодавця.

Рішення посадової особи органу державного нагляду за охороною праці може бути оскаржене у судовому порядку.

Розділ IV. СТИМУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 25.

Економічне стимулювання охорони праці

- До працівників можуть застосовуватися будь-які заохочення за активну участь та ініціативу у здійсненні заходів щодо підвищення рівня безпеки та поліпшення умов праці.
- Види заохочень визначаються колективним договором, угодою.
- При розрахунку розміру страхового внеску для кожного підприємства Фондом соціального страхування, за умови досягнення належного стану охорони праці і зниження рівня або відсутності травматизму і професійної захворюваності внаслідок здійснення роботодавцем відповідних профілактичних заходів, може бути встановлено знижку до нього або надбавку до розміру страхового внеску за високий рівень травматизму і професійної захворюваності та неналежний стан охорони праці.

Стаття 26.

Відшкодування юридичним, фізичним особам і державі збитків, завданих порушенням вимог з охорони праці

- Роботодавець зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані порушенням вимог з охорони праці іншим юридичним, фізичним особам і державі, на загальних підставах, передбачених законом.

Розділ V. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Стаття 27.

Документи, що належать до нормативно-правових актів з охорони праці

➤ Нормативно-правові акти - це правила, норми, регламенти, положення, стандарти, інструкції та інші документи, обов'язкові для виконання.

Стаття 30.

Поширення дії нормативно-правових актів з охорони праці на сферу трудового і професійного навчання

➤ Нормативно-правові акти з охорони праці є обов'язковими для виконання у виробничих майстернях, лабораторіях, цехах, на дільницях та в інших місцях трудового і професійного навчання, облаштованих у будь-яких навчальних закладах.

➤ Організація охорони праці на зазначених об'єктах, а також порядок розслідування та обліку нещасних випадків з учнями і студентами під час трудового та професійного навчання у навчальних закладах визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, за погодженням з відповідним профспілковим органом.

➤ До учнів і студентів, які проходять трудове і професійне навчання (виробничу практику) на підприємствах під керівництвом їх персоналу, застосовується законодавство про охорону праці у такому ж порядку, що й до працівників підприємства.

Розділ VI. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

Стаття 31.

Органи державного управління охороною праці

Державне управління охороною праці здійснюють:

- Кабінет Міністрів України;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці;
- міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;
- місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

Стаття 35.

Повноваження органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці

➤ Органи місцевого самоврядування у межах своєї компетенції:

✓ затверджують цільові регіональні програми поліпшення стану безпеки, умов праці та виробничого середовища, а також заходи з охорони праці у складі програм соціально-економічного і культурного розвитку регіонів;

✓ приймають рішення щодо створення комунальних аварійно-рятувальних служб для обслуговування відповідних територій та об'єктів комунальної власності.

➤ Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад забезпечують належне утримання, ефективну і безпечну експлуатацію об'єктів житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, додержання вимог щодо охорони праці працівників, зайнятих на цих об'єктах.

➤ Для виконання функцій, зазначених у частині другій цієї статті, сільська, селищна, міська рада створює у складі свого виконавчого органу відповідний підрозділ або призначає спеціаліста з охорони праці.

Розділ VII. ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД І ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Стаття 38.

Органи державного нагляду за охороною праці

➤ Державний нагляд за дотриманням законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці здійснюють:

- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ядерної та радіаційної безпеки;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за дотриманням законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки;
- центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері санітарного та епідемічного благополуччя населення.

➤ Органи державного нагляду за охороною праці не залежать від будь-яких господарських органів, суб'єктів підприємництва, об'єднань громадян, політичних формувань, місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування, їм не підзвітні і не підконтрольні.

Стаття 41.

Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці

➤ Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці здійснюють професійні спілки, їх об'єднання в особі своїх виборних органів і представників.

➤ У разі відсутності професійної спілки на підприємстві громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці здійснює уповноважена найманими працівниками особа.

Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 43.

Штрафні санкції до юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю, посадових осіб та працівників

➤ За порушення законодавства про охорону праці та невиконання приписів (розпоряджень) посадових осіб органів виконавчої влади з нагляду за охороною праці юридичні та фізичні особи, які відповідно до законодавства використовують найману працю, притягаються органами виконавчої влади з нагляду за охороною праці до сплати штрафу в порядку, встановленому законом.

➤ Сплата штрафу не звільняє юридичну або фізичну особу, яка відповідно до законодавства використовує найману працю, від усунення виявлених порушень у визначені строки.

➤ Максимальний розмір штрафу не може перевищувати п'яти відсотків середньомісячного фонду заробітної плати за попередній рік юридичної чи фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю.

➤ За порушення вимог цього Закону, юридична чи фізична особа, яка відповідно до законодавства використовує найману працю, сплачує штраф із розрахунку 25 відсотків від різниці між розрахунковою мінімальною сумою витрат на охорону праці у звітному періоді та фактичною сумою цих витрат за такий період.

Стаття 44.

Відповідальність за порушення вимог охорони праці

За порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників профспілок, їх організацій та об'єднань винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної, кримінальної відповідальності згідно із законом.

ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

*Наказ МВС України від 30.12.2014 № 1417
«Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні»,
зареєстровано у Міністерстві юстиції України
05.03.2015 № 252/26697*

ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

**Правила пожежної безпеки в Україні - затверджені Наказом МВС України
30 грудня 2014 № 1417 та зареєстровані Міністерством юстиції**

**Правила складаються із
восьми розділів, 25
параграфів та одного
додатку, у яких означені
вимоги пожежної безпеки до:**

- утримання територій, будинків, приміщень, споруд, евакуаційних шляхів та виходів;
- інженерного обладнання систем протипожежного захисту, водопостачання, первинних засобів пожежегасіння та пожежної техніки;
- надані основні вимоги безпеки до об'єктів різного призначення;
- організації та проведення пожежонебезпечних робіт;
- окремим розділом окреслено порядок дії у разі пожежі.

П'ять умовних напрямків:

- недопущення виникнення пожежі;
- своєчасне виявлення пожежі;
- протидія розповсюдження вогню;
- забезпечення безпечної евакуації людей із палаючих приміщень;
- організація ефективного пожежегасіння та рятування людей при пожежі.

ЗМІСТ ПРАВИЛ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

- I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
- II. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
- III. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЙ, БУДИНКІВ, ПРИМІЩЕНЬ, СПОРУД, ЕВАКУАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ І ВИХОДІВ
 - 1. УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЇ
 - 2. УТРИМАННЯ БУДИНКІВ, ПРИМІЩЕНЬ, СПОРУД, ЕВАКУАЦІЙНИХ ШЛЯХІВ І ВИХОДІВ
- IV. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО ІНЖЕНЕРНОГО ОБЛАДНАННЯ
 - 1. ЕЛЕКТРОУСТАНОВКИ
 - 2. ОПАЛЕННЯ, ВЕНТИЛЯЦІЯ І КОНДИЦІОНУВАННЯ
 - 3. СИСТЕМИ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОВІДВЕДЕННЯ
 - 4. ГАЗОВЕ ОБЛАДНАННЯ
- V. ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ
 - 1. СИСТЕМИ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ, ЗАСОБИ ЗВ'ЯЗКУ
 - 2. СИСТЕМА ПРОТИПОЖЕЖНОГО ВОДОПРОВОДУ
 - 3. ПРОТИПОЖЕЖНА ТЕХНІКА. ПЕРВИННІ ЗАСОБИ ПОЖЕЖОГАСІННЯ
- VI. ОСНОВНІ ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДО ОБ'ЄКТІВ РІЗНОГО ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ
 - 1. ЗАКЛАДИ, УСТАНОВИ, ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ І НАУКИ
 - 2. КУЛЬТУРНО-ВИДОВИЩНІ ЗАКЛАДИ
 - 3. ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (ІЗ СТАЦІОНАРОМ)
 - 4. ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ ТА ХАРЧУВАННЯ
 - 5. БУДИНКИ ДЛЯ ТИМЧАСОВОГО ПРОЖИВАННЯ ЛЮДЕЙ
 - 6. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ОБ'ЄКТІВ ПЛОЩЕЮ ДО 300 М2
 - 7. ПРОМИСЛОВІ ПІДПРИЄМСТВА
 - 8. ПІДПРИЄМСТВА ТРАНСПОРТУ
 - 9. ОБ'ЄКТИ ЗБЕРІГАННЯ
 - 10. АВТОЗАПРАВНІ СТАНЦІЇ
 - 11. ЖИТЛОВІ БУДИНКИ
 - 12. ЛАЗНІ СУХОГО ЖАРУ (САУНИ)
- VII. ВИМОГИ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВОГНЕВИХ, ФАРБУВАЛЬНИХ ТА БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ
 - 1. ЗВАРЮВАЛЬНІ ТА ІНШІ ВОГНЕВІ РОБОТИ
 - 2. ФАРБУВАЛЬНІ РОБОТИ
 - 3. РОБОТА З МАСТИКАМИ, КЛЕЯМИ ТА ІНШИМИ ПОДІБНИМИ ГОРЮЧИМИ РЕЧОВИНАМИ Й МАТЕРІАЛАМИ
 - 4. БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНІ РОБОТИ
- VIII. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ
- ДОДАТОК НАРЯД-ДОПУСК НА ВИКОНАННЯ ТИМЧАСОВИХ ВОГНЕВИХ РОБІТ

Обов'язкові для виконання суб'єктами господарювання, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні

Встановлюють загальні вимоги з пожежної безпеки до:

- будівель, споруд різного призначення;
- прилеглих до них територій;
- іншого нерухомого майна;
- обладнання та устаткування;
- будівельних майданчиків;
- проведення робіт з будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту, технічного переоснащення будівель та споруд.

Не поширюються на:

- підземні споруди промислового призначення;
- метрополітени (крім об'єктів комерційного, торговельного призначення);
- тунелі;
- об'єкти виробництва, зберігання та утилізації вибухових і радіоактивних речовин й засобів підривань;
- морські та річкові споруди на плаву;
- нафто, газо та продуктопроводи;
- лісові масиви.

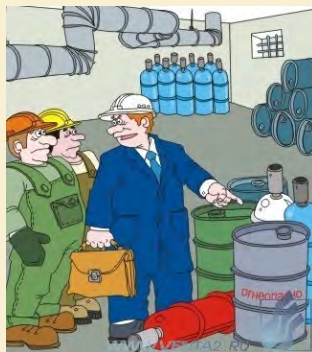
РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ

На кожному об'єкті відповідним наказом встановлюється протипожежний режим, який включає порядок:

- утримання шляхів евакуації;
- визначення спеціальних місць для куріння;
- застосування відкритого вогню;
- використання побутових нагрівальних приладів;
- проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт;
- проїзду та стоянки транспортних засобів;
- зберігання і допустимої кількості продукції;
- прибирання горючого пилу та відходів,
- очищення вентиляції;
- відключення електроживлення у разі пожежі;
- огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;
- організації інструктажів та навчання;
- експлуатації засобів протипожежного захисту;
- проведення планово-попереджувальних ремонтів;
- збирання посадових осіб при пожежі;
- дій у разі виникнення пожежі.

Для кожного приміщення розробляються інструкції у яких вказуються:

- категорія приміщення;
- утримання евакуаційних шляхів та виходів;
- спеціальні місця для куріння;
- порядок утримання приміщень;
- порядок зберігання та застосування ЛЗР;
- організація прибирання робочих місць;
- утримання та зберігання спецодягу;
- норми одночасного зберігання сировини;
- порядок проведення вогневих робіт;
- порядок огляду та вимкнення електроустановок;
- заходи при роботі на технологічних установках;
- граничні показники КВП;
- дії у разі виникнення пожежі

РОЗДІЛ III. ПАРАГРАФ 1. УТРИМАННЯ ТЕРИТОРІЇ

➤Протипожежні відстані між будинками, спорудами, відкритими майданчиками для зберігання матеріалів, устаткування забороняється захаращувати, використовувати для складування матеріалів, устаткування, стоянок транспорту, будівництва та встановлення тимчасових будинків і споруд, у тому числі мобільних (інвентарних) будівель, індивідуальних гаражів.

➤Про закриття ділянок доріг або проїздів для ремонту або з інших причин, які унеможливають (перешкоджають) проїзд, необхідно негайно повідомити пожежно-рятувальні підрозділи. На період закриття доріг у відповідних місцях мають бути встановлені покажчики напрямку об'їзду або влаштовані переїзди через ділянки, що ремонтуються.

➤Автомобільні дороги та проїзди для пожежних машин повинні мати дорожнє покриття, придатне для їх проїзду. Влаштовуючи проїзди для пожежних автомобілів до будівель, споруд та вододжерел ґрунтовою дорогою, її треба укріплювати шлаком, гравієм або іншими матеріалами для забезпечення можливості під'їзду будь-якої пори року.

➤Рейкові колії, тимчасові траншеї та канали не повинні ускладнювати рух пожежних автомобілів. Для цього в необхідних місцях мають бути обладнані зручні переїзди, завжди вільні для проїзду пожежних автомобілів.

➤На території об'єкта повинно бути забезпечено освітлення зовнішніх пожежних драбин, протипожежного обладнання, входів до будинків та споруд.

➤Забороняється стоянка транспорту у наскрізних проїздах будівель, на відстані менше 10 м від в'їзних воріт на територію об'єктів, менше 5 м від пожежних гідрантів, забірних пристроїв вододжерел, пожежного обладнання та інвентарю, на поворотних майданчиках тупикових проїздів. У зазначених місцях встановлюються (вивішуються) відповідні заборонні знаки.

РОЗДІЛ III. ПАРАГРАФ 2. УТРИМАННЯ БУДІВЕЛЬ ТА СПОРУД

➤ Усі будинки, приміщення і споруди повинні своєчасно очищатися від горючого сміття та відходів виробництва.

➤ Терміни очищення встановлюються технологічними регламентами або інструкціями, що затверджуються керівником об'єкта або підприємства.

➤ Зберігати горючі гази, ЛЗР і ГР, вибухові речовини, балони з газами та інші речовини і матеріали, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку, потрібно у приміщеннях, розташованих біля зовнішніх стін верхніх поверхів.

➤ У підвальних та цокольних поверхах, а також в інших господарських приміщеннях, якщо вхід до них не ізолюваний від загальних евакуаційних сходових кліток, не допускається улаштовувати:

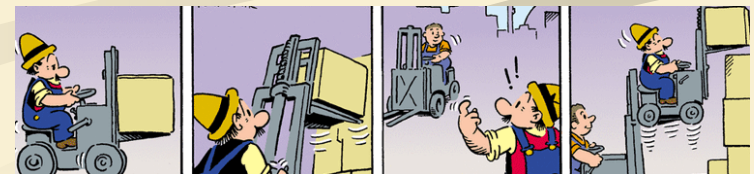
➤ вибухопожежонебезпечні приміщення категорій А і Б, зберігання та застосування ЛЗР і ГР, вибухових речовин, балонів з газами, карбіду кальцію та інших речовин, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку;

➤ склади горючих матеріалів, майстерні, де використовуються горючі матеріали (за винятком індивідуальних житлових та дачних будинків).

➤ Забороняється використовувати горища, технічні поверхи й приміщення (у тому числі вентиляційні камери, електрощитові) під виробничі дільниці та захищати їх сторонніми предметами.

➤ У будинках житлового, громадського, адміністративного та побутового призначення забороняється розміщувати магазини та склади ЛЗР, ГР, вогнебезпечних (горючих) речовин і матеріалів, балонів з газом, майстерні та інші приміщення з категоріями за вибухопожежною небезпекою А і Б.

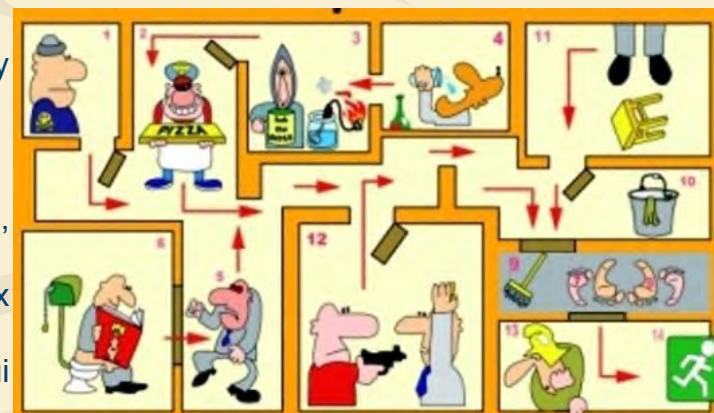
➤ У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, ґрат останні повинні розкриватися, розсуватися або зніматися. Під час перебування в цих приміщеннях людей ґрати мають бути відчинені (зняті).

РОЗДІЛ III. ПАРАГРАФ 2. ШЛЯХИ ЕВАКУАЦІЇ

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі, що обертаються, та інші пристрої;
- захаращувати шляхи евакуації меблями, обладнанням та матеріалами;
- забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері;
- розташовувати у тамбурах виходів, за винятком квартир та індивідуальних житлових будинків, гардероби, вішалки для одягу, сушарні, пристосовувати їх для торгівлі, а також зберігання, інвентарю та матеріалів;
- захаращувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері, люки на балконах і лоджіях, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини, евакуаційні площадки квартир житлових будинків;
- знімати встановлені на балконах драбини;
- улаштовувати у сходових клітках приміщення будь-якого призначення;
- улаштовувати у загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах інженерних комунікацій горючі матеріали;
- розташовувати в ліфтових холах приміщення різного призначення;
- робити засклення або закладання жалюзі і отворів повітряних зон у незадимлюваних сходових клітках;
- знімати двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток;
- заміняти скло, що не дає скалок при руйнуванні, на звичайне у дверях;
- знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів, фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;
- зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;
- розвішувати у сходових клітках на стінах дзеркала, стенди, панно, інші горючі матеріали.

ПЛАН ЕВАКУАЦІЇ ПРИ ПОЖЕЖІ

РОЗДІЛ IV. ПАРАГРАФ 1. ЕЛЕКТРОУСТАНОВКИ

Електричні машини, апарати, обладнання, електропроводи та кабелі за виконанням та ступенем захисту повинні відповідати класу зони згідно з ПУЕ, мати апаратуру захисту від струмів короткого замикання та інших аварійних режимів

Забороняється:

- проходження повітряних ліній електропередач та зовнішніх електропроводок над горючими покрівлями, навісами, штабелями лісу, складами пально-мастильних матеріалів, торфу, дров та інших горючих матеріалів;
- відкрите прокладання електропроводів і кабелів транзитом через пожежонебезпечні і вибухонебезпечні зони ближче 1 м і 5 м та сходових клітках;
- експлуатація кабелів та проводів з пошкодженою ізоляцією;
- застосування саморобних подовжувачів;
- застосування для опалення саморобного обладнання;
- користування пошкодженими розетками та іншими електровиробами;
- підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими розсіювачами;
- використання в пожежонебезпечних зонах світильників з лампами розжарювання без захисного суцільного скла, а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;
- складування горючих матеріалів на відстані менше 1 м від електроустаткування;
- використання побутових електронагрівальних приладів без негорючих теплоізоляційних підставок та в місцях, де їх застосування заборонено;
- прокладання в сходових клітках електропроводів і кабелів незалежно від їх напруги, крім електропроводки для освітлення звичайних сходових кліток;
- розміщення в кабельних спорудах будь-яких тимчасових пристроїв, зберігання в них матеріалів та устаткування.

РОЗДІЛ IV. ПАРАГРАФ 2. ОПАЛЕННЯ

Очищення димоходів: опалювальних печей періодичної дії на твердому та рідкому паливі - не рідше одного разу на три місяці; печей безперервної дії - не рідше одного разу на два місяці; кухонних плит та кип'ятильників - один раз на місяць

Забороняється:

- залишати печі без догляду або доручати нагляд дітям;
- користуватися печами, які мають тріщини;
- розміщати паливо перед топковим отвором;
- зберігати незагашені вуглини та попіл на дерев'яній підлозі;
- сушити на печах одяг та інші предмети;
- застосовувати для розпалювання печей ЛЗР та ГР;
- топити вугіллями, коксом і газом печі, не пристосовані для цієї мети;
- використовувати для топлення дрова, довжина яких перевищує розміри топливника;
- здійснювати топлення печей з відкритими дверцятами топливника;
- використовувати вентиляційні та газові канали як димоходи;
- прокладати димоходи поверхню горючих основ;
- здійснювати топлення під час проведення масових заходів;
- використовувати для димових труб асбестоцементні й металеві труби, влаштовувати глиноплетені та дерев'яні димоходи.

У приміщенні котельень забороняється:

- допускати до роботи осіб, які не пройшли навчання з пожежно-технічного мінімуму;
- залишати без догляду працюючі котли і нагрівники;
- експлуатувати установки у разі підтікання палива або витікання газу;
- розпалювати установки без їх попередньої продувки;
- подавати паливо, коли форсунки або газові пальники згасли;
- працювати при зіпсованих або відключених приладах контролю;
- сушити спецодяг, взуття, інші матеріали на котлах та паропроводах.

РОЗДІЛ IV. ПАРАГРАФ 2. ВЕНТИЛЯЦІЯ

Не допускається робота технологічного обладнання у вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях при несправних або відключених гідрофільтрах, сухих фільтрах, пиловсмоктувальних, пиловловлювальних та інших пристроях систем вентиляції

Забороняється:

- відключати або знімати вогнезатримувальні пристрої;
- випалювати накопичені в повітроводах, зонтах жирові відкладення та інші горючі речовини;
- закривати витяжні канали, отвори й решітки;
- залишати двері вентиляційних камер відчиненими, зберігати в камерах різні матеріали та устаткування;
- використовувати припливно-витяжні повітроводи й канали для відведення газів від приладів опалення, газових колонок, кип'ятильників та інших нагрівальних приладів;
- складувати впритул (менше 0,5 м) до повітроводів і устаткування горючі матеріали або негорючі матеріали в горючій упаковці;
- видаляти за допомогою однієї системи відсосів різні гази, пар, пил та інші речовини;
- експлуатувати переповнені циклони.

При експлуатації побутових кондиціонерів забороняється:

- використовувати як опорні конструкції горючі елементи конструкцій рам при встановленні кондиціонера у віконному отворі;
- вносити в конструкцію кондиціонерів зміни;
- замінювати наявні триполюсні штепсельні роз'єднувачі;
- установлювати кондиціонери у внутрішніх протипожежних перегородках та стінах;
- установлювати у виробничих приміщеннях категорій А і Б.

РОЗДІЛ IV. ПАРАГРАФ 3. КАНАЛІЗАЦІЯ

Зливання стоків, які містять ЛЗР та ГР, речовин, що у взаємодії з водою виділяють вибухопожежонебезпечні газу, у систему централізованого водовідведення забороняється

Системи каналізації:

- необхідно періодично оглядати та очищати;
- обладнуються гідравлічними затворами;
- підземна траса з вентиляційними стояками;
- кришки оглядових колодязів - постійно закритими;
- на складах ЛЗР та ГР мати окреме пофарбування показниками їх знаходження;
- на промислових підприємствах кришки каналізаційних колодязів де є стічні води із наявністю ЛЗР, ГР виконуються з негорючих та не іскрих матеріалів.

Забороняється:

- експлуатувати виробничу каналізацію з несправними або неправильно виконаними гідрозатворами;
- об'єднувати потоки різних стічних вод, які спроможні в разі змішування утворювати й виділяти вибухонебезпечні суміші;
- з'єднувати витяжну частину каналізаційних стояків із вентиляційними системами та димоходами;
- використовувати для освітлення гідрозатворів і колодязів ліхтарі, факели тощо.

РОЗДІЛ IV. ПАРАГРАФ 4. ГАЗОВЕ ОБЛАДНАННЯ

➤ Розміщення газових опалювальних котлів, опалювальних апаратів, ємнісних газових водонагрівників, газобалонних установок має відповідати протипожежним вимогам будівельних норм щодо газопостачання згідно з ДБН В.2.5-20-2001 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі і споруди. Газопостачання» та Правилам безпеки систем газопостачання України, затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 01 жовтня 1997 року № 254, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15 травня 1998 року за № 318/2758 (далі — НПАОП 0.00-1.20-98).

➤ Застосовувати вогонь для виявлення витoku газу з газопроводів, а також користуватися газовими пальниками й приладами в разі несправності їх чи несправності газопроводів та арматури забороняється.

➤ Виявивши у приміщенні запах газу, слід негайно припинити його подавання, викликати аварійну газову службу і провітрити приміщення. До усунення несправності у приміщенні забороняється запалювати сірники, курити, застосовувати відкритий вогонь, вмикати та вимикати електроприлади.

➤ Улаштування дахових котелень на природному газі має відповідати ДБН В.2.5-77:2014 «Котельні», ДБН В.2.5-56:2010 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту».

РОЗДІЛ V. ПАРАГРАФ 1. ПРОТИПОЖЕЖНИЙ ЗАХИСТ ТА ЗВ'ЯЗОК

➤ Усі системи протипожежного захисту мають бути справними і утримуватися в постійній готовності до виконання роботи.

➤ Несправності, які впливають на їх працездатність, повинні усуватися негайно, інші несправності усуваються в передбачені регламентом терміни, при цьому необхідно робити записи у відповідних журналах.

➤ Якщо для захисту окремих пожежонебезпечних ділянок у приміщеннях, які згідно з нормативними документами не підлягають обов'язковому оснащенню автоматичними системами пожежогасіння, застосовують автономні системи пожежогасіння, ці приміщення можуть забезпечуватися первинними засобами пожежогасіння на 50% їх норм належності для цих приміщень.

➤ Проектування, монтування, експлуатування і технічне обслуговування автономних систем пожежогасіння слід здійснювати відповідно до чинних нормативних документів та технічної документації підприємств-виготовлювачів.

➤ Підприємства, розташовані за межами населених пунктів, необхідно забезпечувати засобами зв'язку, які дають можливість використання їх для передавання повідомлення про пожежу в будь-який час доби.

➤ Об'єкти з масовим перебуванням людей, потенційно небезпечні об'єкти та об'єкти підвищеної небезпеки повинні мати телефонний зв'язок із найближчим пожежно-рятувальним підрозділом або з центром прийняття тривожних оповіщень населеного пункту.

РОЗДІЛ V. ПАРАГРАФ 2. ПРОТИПОЖЕЖНИЙ ВОДОПРОВІД

Вимоги до зовнішнього протипожежного водопроводу:

- гідранти та резервуари повинні бути справними із забезпеченням безперешкодного забіру води;
- 1 раз на рік проводити випробування на тиск та витрату води з оформленням акта;
- гідранти і водойми повинні мати під'їзди з твердим покриттям;
- пожежні резервуари повинні бути захищені від замерзання води, з відкритих вододжерел слід встановлювати утеплені ополонки розміром не менше $0,6 \times 0,6$ м;
- біля місць розташування гідрантів та водойм повинні бути встановлені покажчики;
- водонапірні башти повинні бути забезпечені під'їздом з твердим покриттям і пристосовані для відбору води;
- не допускається використовувати для побутових, виробничих та інших господарських потреб протипожежний запас води, що зберігається в резервуарах, водонапірних баштах, водоймах та інших ємнісних спорудах;
- підтримання у постійній готовності штучних водойм, водозабірних пристроїв, під'їздів до вододжерел покладається: на підприємстві - на його власника, у населених пунктах - на органи місцевого самоврядування;

Насосні станції:

- у приміщенні повинні бути вивішена загальна схема протипожежного водопостачання, схема обв'язки насосів та інструкція про порядок увімкнення насосів-підвищувачів;
- на кожній засувці і пожежному насосі-підвищувачі повинна бути інформація про їх призначення;
- приміщення повинно бути опалюваним;
- біля входу в приміщення насосної станції слід розміщувати напис «Пожежна насосна станція» з освітленням уночі;
- якщо на насосній станції немає постійного чергового персоналу, то приміщення повинно замикатися на замок, а місце зберігання ключів - зазначатися написом на дверях.

РОЗДІЛ V. ПАРАГРАФ 3. ПРОТИПОЖЕЖНА ТЕХНІКА

- Кількість та номенклатура основних видів пожежної техніки для захисту населених пунктів і об'єктів регламентується вимогами ДБН 360-92** «Планування і забудова міських і сільських поселень», СНиП II-89-80 «Генеральные планы промышленных предприятий».
- Використання пожежної техніки, у тому числі пожежного обладнання, інвентарю та інструменту, для господарських, виробничих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням або навчанням протипожежних формувань, забороняється.
- Пересувна пожежно-рятувальна або пристосована для пожежогасіння техніка повинна утримуватися в опалюваних (з температурою середовища не нижче 10 °С) пожежних депо або спеціально призначених для цієї мети приміщеннях (боксах), котрі повинні мати освітлення, телефонний зв'язок, тверде покриття підлоги, утеплені ворота, інші пристрої та обладнання, необхідні для забезпечення нормальних і безпечних умов роботи.
- Пожежно-рятувальні автомобілі, мотопомпи та причеми, введені в експлуатацію, повинні бути у повній готовності до виїзду за тривою: бути справними, мати повний комплект придатного до застосування пожежно-технічного оснащення, заправлені паливом, мастильними матеріалами, забезпечені запасом вогнегасних речовин.
- Про перевірку стану агрегатів пожежної техніки із запуском двигуна необхідно робити запис у спеціальному журналі, який зберігається у приміщенні, де встановлена ця техніка.

РОЗДІЛ V. ПАРАГРАФ 3. ПЕРВИННІ ЗАСОБИ

Територія підприємств, будинки, споруди, приміщення, технологічні установки повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу, пожежними відрами, совковими лопатами, пожежним інструментом, які використовуються для локалізації і ліквідації пожеж у їх початковій стадії розвитку

Переносні вогнегасники:

- розміщуються у легкодоступних та видних місцях;
- у місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі та не створює перешкоди під час евакуації;
- захищаються від прямих сонячних променів, опалювальних та нагрівальних приладів;
- навішуються на вертикальні конструкції на висоті 1,5 метра, на відстані від дверей, достатній для її повного відчинення;
- установлювання в пожежні шафи поруч з пожежними кранами, у спеціальні тумби, підставки або на пожежні щити;
- відстань між вогнегасниками - 15 м, для приміщень категорій А, Б, В; 20 м - В, Г та громадських будівель;
- мати номери, пломби, бирки та написи на корпусі, червоне пофарбування згідно зі стандартом.

Пожежні щити:

- встановлюються при території об'єкта площею більше 200 м² з розрахунку один щит на 5000 м²;
- до комплекту входять: вогнегасники - 3, ящик з піском - 1, покривало 2 × 2 м - 1, гаки - 3, лопата - 2, лом - 2 шт., сокира 2.

Бочки для зберігання води:

- повинні мати місткість не менше ніж 0,2 м³;
- бути укомплектовані пожежним відром місткістю 0,008 м³.

Ящики для піску:

- повинні мати місткість 0,5, 1,0 або 3,0 м³;
- бути укомплектовані совковою лопатою.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 1. ЗАКЛАДИ ОСВІТИ НА НАУКИ

У навчальних класах та кабінетах слід розміщувати лише необхідні для забезпечення навчально-виховного процесу меблі, прилади, моделі, речі, приладдя, які повинні зберігатися у шафах, на стелажах або на стаціонарно встановлених стояках

Розміщення дітей:

- слід здійснювати з таким розрахунком, щоб молодші за віком діти розташовувалися на нижчих поверхах;
- килими, паласи, килимові доріжки та інші покриття прикріплюються до підлоги;
- з цілодобовим режимом роботи встановлюється чергування обслуговуючого персоналу в нічний час.

Забороняються:

- здавання в оренду навчальних приміщень, навчально-виховних, спальних корпусів, будинків для використання їх як складських або виробничих приміщень категорій А, Б та В;
- розміщення людей у приміщеннях, а також на поверхах, не забезпечених двома евакуаційними виходами;
- розміщення, зберігання бензину, гасу та інших ЛЗР та ГР, балонів з киснем та іншими газами;
- проведення вогневих та інших пожежонебезпечних робіт за наявності у приміщеннях людей;
- використання електроплиток, кип'ятильників, електрочайників, прасок, за винятком спеціально обладнаних приміщень;
- застосування для освітлення свічок, газових ламп і ліхтарів.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 2. КУЛЬТУРНО-ВИДОВИЩНІ ЗАКЛАДИ

У залах для глядачів та на трибунах усі крісла та стільці слід з'єднувати між собою в ряди і міцно кріпити до підлоги. На балконах та в лоджіях з кількістю місць не більше 12 крісел стільці допускається не закріплювати за наявності самостійного виходу у фойє. У залах для глядачів з кількістю місць не більше 200, де проводяться танцювальні вечори та подібні заходи, кріплення стільців до підлоги не обов'язкове за умови з'єднання їх у рядах між собою

Не допускається:

- зберігати піротехнічні вироби у культурно-видовищних закладах та інших місцях з масовим перебуванням людей;
- улаштовувати антресолі в бутафорських і меблевих цехах, декораційних складах, на сценах, у кишнях сцени та в інших приміщеннях культурно-видовищних закладів;
- зберігати горючий інвентар, бутафорії та декорації у трюмах, на колосниках, робочих майданчиках, заекранному просторі, у підвалах, розташованих під залом для глядачів;
- курити на сцені та поза спеціально відведеними місцями;
- улаштовувати житлові приміщення та допускати тимчасове проживання громадян;
- зберігати й застосовувати ЛЗР та ГР, балони з газами та інші вогнєнебезпечні речовини і матеріали;
- проводити масові заходи при несправних системах протипожежного захисту;
- користуватися електронагрівальними приладами;
- проводити масові заходи за відсутності на сцені пожежного поста;
- застосовувати сценічне оформлення, виготовлене з горючих синтетичних матеріалів;
- розміщувати під залами та сценами столярні, швейні майстерні, склади та інші подібні приміщення для зберігання або використання горючих матеріалів;
- чистити перуки, костюми бензином, ефіром та іншими ЛЗР та ГР;
- застосовувати піротехнічні вироби при проведенні культурно-масових заходів без письмового погодження з територіальними органами ДСНС України.

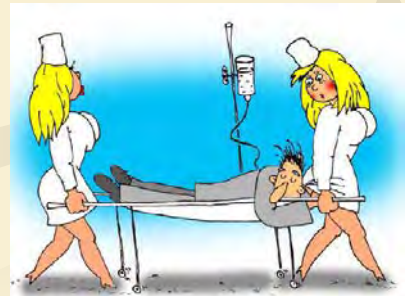
РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 3. ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Лікарні повинні:

- забезпечуватися ношами з розрахунку - одні ноші на 5 хворих та пристроями для саморятунку;
- відстань між ліжками - 0,8 м, центральний прохід - 1,2 метри;
- тумбочки, стільці та ліжка не повинні захаращувати проходи;
- подання кисню - централізовано з установами до 10 балонів за межами будинку;
- кисневий пункт - 25 м від будинку лікарні;
- у лабораторіях - зберігання до 3 кг ЛЗР та ГР;
- в аптеках – до 100 кг ЛЗР та ГР та не більше двох 40-літрових балонів з киснем.

Забороняється:

- розміщувати в корпусах з палатами для хворих приміщення, не пов'язані з лікувально-профілактичними процесами, або здавати приміщення в оренду під інше призначення;
- здійснювати подавання кисню у лікарняні палати за допомогою гумових та пластмасових трубок, а також трубопроводами, котрі мають нещільні місця у з'єднаннях;
- улаштовувати топкові отвори печей у лікарняних палатах;
- розміщувати в підвальних та на цокольних поверхах майстерні, склади, комори для зберігання пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів, а також ЛЗР та ГР;
- використовувати керогази, примуси для стерилізації медичних інструментів; підігрівати парафін і озокерит безпосередньо на вогні;
- розміщувати хворих, коли їх кількість перевищує 25 осіб, у дерев'яних будинках з пічним опаленням;
- установлювати ліжка в коридорах, холах та на шляхах евакуації;
- користуватися прасками, електроплитками, іншими електронагрівальними приладами у лікарняних палатах та інших приміщеннях, де перебувають хворі.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 4. ПІДПРИЄМСТВА ТОРГОВЛІ ТА ХАРЧУВАННЯ

Торговельні підприємства для продажу ЛЗР, ГР, горючих газів, балонів з газами, фарб, розчинників, інших пожежонебезпечних товарів побутової хімії, боєприпасів та піротехнічних виробів розміщувати в будинках іншого призначення не допускається

Розташування обладнання:

- треба виконувати таким чином, щоб воно не перешкоджало вільній евакуації відвідувачів у разі пожежі.
- ширина проходів між прилавками і обладнанням за прилавком має бути не менше 0,9 м.
- місткість торговельних залів - не менше 1,35 м² на одного відвідувача крамниці та 1,4 м² на одне посадкове місце в їдальні.
- обідніх залах вільний основний прохід не менше 1,35 м.

Забороняється:

- зберігати горючі відходи, упаковку та контейнери на шляхах евакуації;
- зберігати горючі матеріали у приміщеннях без віконних отворів або системи димовидалення;
- торгувати пожежонебезпечними товарами побутової хімії, лаками, фарбами, розчинниками та іншими ЛЗР та ГР, розфасованими у скляну тару місткістю більше одного літра кожна, без попереджувальних написів типу «Вогненебезпечно», «Не розпилювати поблизу вогню»;
- порушувати конструкції димонепроникних діафрагм;
- розміщувати відділи для продажу пожежонебезпечних товарів ближче 4 м від евакуаційних шляхів;
- зберігати на вантажно-розвантажувальних рампах товари і тару;
- установлювати в торговельних залах балони з горючими газами;
- проводити вогневі роботи під час перебування відвідувачів;
- організовувати торгівлю у сходових клітках та шляхах евакуації;
- розміщувати товари побутової хімії ближче 0,5 м від приладів опалення та у віконних вітринах;
- користуватися побутовими електронагрівальними приладами;
- прасувати одяг електропрасками.

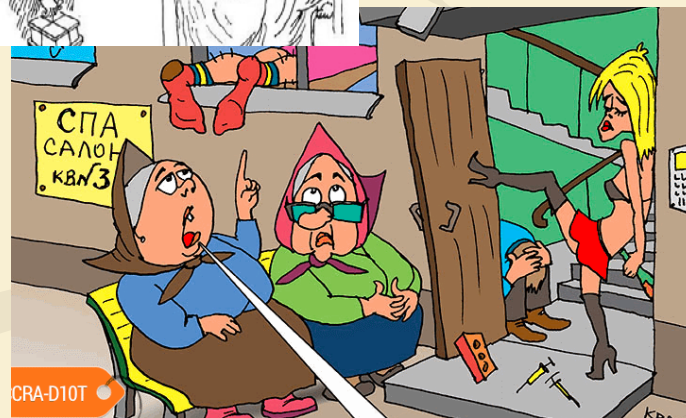
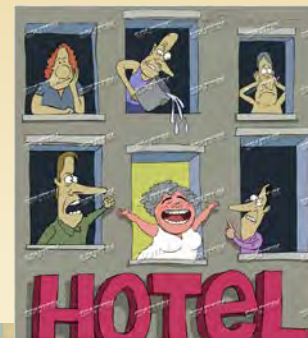
РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 5. ГОТЕЛІ ТА ГУРТОЖИТКИ

У номерах мають бути вивішені на видимих місцях:

- план евакуації з відповідного поверху із зазначенням даного номера, кімнати, евакуаційних виходів та шляхів руху до них, місць розміщення первинних засобів пожежогасіння та ручних пожежних сповіщувачів, а також необхідний пояснювальний текст і пам'ятка про дії на випадок виникнення пожежі;
- стисла пам'ятка для мешканців про правила пожежної безпеки.
- Будівлі мобільні, які використовуються для проживання людей, слід розміщувати окремо одна від одної або парами в торець одна до одної, виходи з них мають бути спрямовані у протилежні боки.
- Кожна група таких будівель повинна складатися не більше ніж з 10 будинків. Протипожежні розриви між групами встановлюються не менше 15 м, а до будівель, що використовуються для розміщення адміністративно-побутових служб та торгових точок, — не менше 18 м.

Заборнено:

- улаштовувати в помешканнях, житлових кімнатах гуртожитків, номерах готелів, туристичних баз та кемпінгів різноманітні складські приміщення, майстерні із застосуванням та зберіганням пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів, а також здавати їх в оренду (користування) під приміщення подібного призначення;
- користуватися безпосередньо в номерах готелів, житлових кімнатах гуртожитків, кемпінгів, туристичних баз, спальних приміщеннях закладів соціального призначення, санаторіїв, будинків відпочинку, дитячих таборів відпочинку та інших таких об'єктів електронагрівальними приладами. Для цієї мети адміністрацією повинні бути обладнані спеціальні місця.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 6. ОБ'ЄКТИ З НЕЗНАЧНИМ СТУПЕНЕМ РИЗИКУ

НА ЗАЗНАЧЕНИХ ОБ'ЄКТАХ (постанова КМУ 1043):

- приміщення оснащуються вогнегасниками;
- встановлені на вікнах ґрати повинні розкриватися (зніматися);
- шляхи евакуації повинні постійно освітлюватися;
- на об'єкті необхідно здійснювати відключення від мережі електрообладнання після закінчення роботи, за винятком обладнання, що за вимогами технології працює цілодобово;
- власник об'єкта має забезпечувати вільний доступ до пожежних кранів та гідрантів;
- двері на шляхах евакуації повинні відчинятися у напрямку виходів;
- для багатоповерхових будинків (2 і більше) розробляються та вивішуються схеми евакуації.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

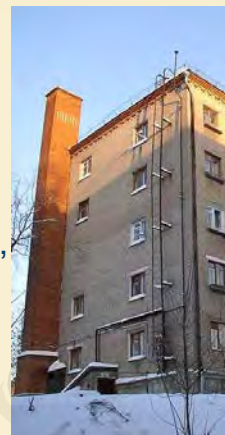
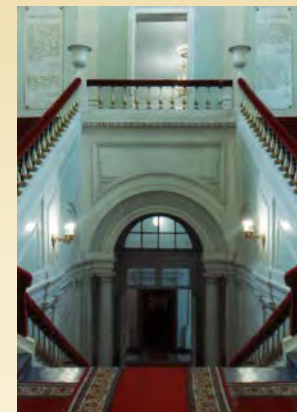
- з'єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів, здійснені будь-яким способом, окрім опресування, зварювання, паяння або затискання;

експлуатація:

- кабелів та проводів з пошкодженою ізоляцією;
- саморобних некаліброваних плавких вставок;
- подовжувачів;
- саморобного електронагрівального обладнання;
- електронагрівальних приладів без індивідуального електрозахисту та терморегулятора;
- пошкоджених розеток та інших електровиробів;

розміщення:

- на шляхах евакуації продукції та відходів;
- предметів безпосередньо та на відстані до одного метру від електроцитків;
- предметів на відстані до півметри від світильників.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 7. ПРОМИСЛОВІ ПІДПРИЄМСТВА

Технологічне обладнання при нормальних режимах роботи повинно бути пожежобезпечним, а на випадок небезпечних несправностей та аварій необхідно передбачати захисні заходи, що обмежують масштаб та наслідки пожежі

- Профілактичний огляд, планово-попереджувальний та капітальний ремонт технологічного обладнання повинні здійснюватися в терміни, встановлені відповідними графіками.
- Технологічні лінії, машини та апарати, на яких здійснюється первинна переробка волокнистих матеріалів, твердих горючих речовин у подрібненому вигляді, повинні мати пристосування для вловлювання сторонніх предметів.
- Технологічне устаткування, апарати та трубопроводи, в яких утворюються речовини, що виділяють вибухопожежонебезпечні пари, гази та пил, повинні бути герметичними.
- У вибухопожежонебезпечних приміщеннях слід застосовувати інструмент, виготовлений з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.
- У виробничих та складських приміщеннях, у яких застосовуються, речовини, здатні утворювати вибухонебезпечні концентрації газів, повинні встановлюватися автоматичні газоаналізatori.
- У приміщеннях, де застосовуються легкозаймисті та горючі рідини, горючі гази, має передбачатися централізоване подавання їх до робочих місць.
- Лакофарбові матеріали повинні подаватися на робочі місця в готовому вигляді централізовано і не більше змінної потреби.
- У разі появи підтікань масла течу слід негайно усунути, а масло прибрати за допомогою тирси або залишків тканини та видалити з приміщення у спеціально відведене місце.
- У приміщеннях, де є виділення горючого пилу та стружки, підлога, стеля, стіни, конструкції та устаткування повинні систематично прибиратися.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 8. ПІДПРИЄМСТВА ТРАНСПОРТУ

➤ Підприємства, що мають колісні транспортні засоби та надають автотранспортні послуги, повинні забезпечити виконання вимог пожежної безпеки, які встановлені Правилами пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України, затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 21 грудня 1998 року № 527, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 11 березня 1999 року за № 157/3450.

➤ Колісні транспортні засоби мають бути забезпечені вогнегасниками відповідно до Норм оснащення вогнегасниками колісних транспортних засобів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 1997 року № 1128 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2009 року № 934).

➤ Вимоги пожежної безпеки до тролейбусів та трамвайних вагонів встановлюються ДСТУ 4706:2006 «Тролейбуси. Вимоги пожежної безпеки та методи контролювання» та ДСТУ 4799:2007 «Вагони трамвайні пасажирські. Вимоги пожежної безпеки та методи контролювання».

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 9. ОБ'ЄКТИ ЗБЕРІГАННЯ

У розділі встановлені вимоги до матеріальних складів та баз загального призначення, складів легкозаймистих та горючих речовин, балонів з газами, складів хімічних речовин та лісопиломатеріалів

У складських приміщеннях загального призначення ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- зберігання продукції навалом та впритул до приладів і труб опалення;
- стоянка та ремонт вантажно-розвантажувальних та транспортних засобів;
- експлуатація газових плит, печей, побутових електронагрівальних приладів, установлення з цією метою штепсельних розеток;
- влаштування чергового освітлення; встановлення прожекторів зовнішнього освітлення безпосередньо на дахах складів;
- зберігання аерозольних упаковок в одному приміщенні з окислювачами, горючими газами, ЛЗР та ГР;
- зберігання кислот та окисників у місцях, де можливе їх стикання з деревиною, соломкою та іншими речовинами органічного походження (для нейтралізації випадково розлитих кислот місця їх зберігання необхідно забезпечувати готовими розчинами крейди, вапна або соди);
- зберігання рослинних масел разом з іншими будь-якими горючими матеріалами;
- застосування транспорту з двигунами внутрішнього згоряння без іскрогасників;
- в'їзд локомотивів безпосередньо до складських приміщень категорій А, Б, В.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 9. СКЛАДИ ЛЗР ТА ГР

На складах легкозаймистих та горючих речовин ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- зменшення висоти обвалування, розрахованої за ВБН В.2.2-58.1-94 «Проектування складів нафти і нафтопродуктів з тиском насичених парів не вище 93,3 кПа»;
- експлуатація резервуарів, що мають перекоси, тріщини, підтікання, а також несправні контрольні прилади, стаціонарні протипожежні пристрої, продуктопроводи, для яких минули строки зачищення та випробовування на міцність;
- розливання нафтопродуктів, зберігання пакувального матеріалу та порожньої тари безпосередньо у сховищах та на обвалованих майданчиках;
- посадка дерев та чагарників у зоні обвалувань;
- установлення резервуарів на основах з матеріалів груп горючості Г2, Г3 та Г4;
- переповнення резервуарів;
- відбирання проб з резервуарів під час зливання або наливання нафтопродуктів;
- зливання й наливання нафтопродуктів під час грози;
- укладання бочок без прокладок між ярусами;
- приймання на зберігання пошкоджених бочок, бочок без пробок або закритих пробками, що не відповідають тарі;
- застосування інструмента для відгвинчування пробок з металу, що дає іскри;
- проведення ремонтних робіт на трубопроводах, заповнених нафтопродуктами;
- проведення монтажних і ремонтних робіт із застосуванням вогневих (зварювальних) робіт на відстані ближче 20 м від наповнених резервуарів, а також від порожніх резервуарів від ЛЗР і ГР, якщо вони не очищені у встановленому порядку.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 9. СКЛАДИ БАЛОНІВ З ГАЗАМИ

На складах балонів з газами ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- зберігання будь-яких сторонніх речовин, матеріалів, обладнання, предметів у складах балонів з газами;
- транспортування і зберігання балонів з газами без запобіжних ковпаків та нагвинчених на штуцери заглушок;
- зберігання балонів з пошкодженим корпусом, а також з простроченим терміном періодичного огляду;
- зберігання балонів з горючими газами та окислювачами у приміщеннях, які не є спеціальними складами балонів;
- удари балонів один об одний під час навантаження, розвантаження і зберігання, падіння ковпаків та балонів на підлогу;
- розміщення в одному відсіку складу більше 500 балонів з горючими або отруйними газами, 1 тис. балонів з негорючими та неотруйними газами; зберігання в будинку складу більше 3 тис. балонів (у перерахунку на 40-літрові);
- допуск до складу балонів з горючими газами осіб у взутті, підбитому металевими цвяхами або підковами;
- перевищення встановлених норм заповнення балонів стисненими, зрідженими або розчиненими газами (норма заповнення та методи її контролю повинні зазначатися в інструкції).

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 9. СКЛАДИ ХІМРЕЧОВИН ТА ЛІСОМАТЕРІАЛІВ

На складах хімічних речовин ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- проводити у складах роботи, не пов'язані із зберіганням хімічних речовин;
- входити персоналу у вогкому (вологодному) одязі та взутті до складських приміщень, де зберігаються лужні метали та інші речовини, що вступають у реакцію з водою;
- застосовувати для закривання сулій з кислотою пробки з органічних матеріалів;
- укладати тару з лужними металами на стелажах на висоті менше ніж 0,2 м від рівня підлоги.

На складах лісопиломатеріалів ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- укладати вугілля та торф на ґрунті, що містить органічні речовини, колчедани;
- розміщувати штабелі над водостічними каналами, дренажними пристроями, джерелами тепла, окремими трубами й кабелями, а також теплофікаційними, кабельними та іншими тунелями;
- зберігати вивантажене паливо насипом більше 2 діб;
- видобувати із штабеля осередки палива, що самозайнялися, під час сильного вітру (більше 5 м/с);
- знов укласти в штабелі вугілля, що самозайнялося, та торф після охолодження або гасіння;
- складувати вугілля свіжого видобутку на старі відвали вугілля, які пролежали понад місяць;
- транспортувати вугілля або торф, що горить, транспортерними стрічками та відвантажувати його;
- приймати на склади вугілля і торф з явно вираженими осередками займання.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 10. АВТОЗАПРАВНІ СТАНЦІЇ

Автомобілі повинні знаходитися біля в'їзду на територію АЗС поза зоною розміщення паливних резервуарів та колонок

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- паління та використання відкритого вогню;
- проведення ремонтних та інших робіт, пов'язані із застосуванням відкритого вогню на відстані менше 20 м від її території;
- заправлення транспортних засобів з працюючими двигунами;
- робота в одязі та взутті, облитих бензином;
- заправлення транспортних засобів (крім легкових автомобілів), у яких перебувають пасажери;
- заправлення автомобілів, завантажених небезпечним вантажем (вибуховими речовинами, стисненими та зрідженими горючими газами, ЛЗР і ГР, отруйними та радіоактивними речовинами);
- в'їзд на територію АЗС і заправлення тракторів, не обладнаних іскрогасниками;
- відпускання палива роздавальними колонками, які підключені до заповнюваних резервуарів (під час зливання нафтопродуктів);
- приєднання заземлювальних провідників до пофарбованих та забруднених частин автоцистерни;
- використання як заземлювачів трубопроводів з ЛЗР, ГР та горючими газами, а також інших трубопроводів;
- експлуатація вибухозахищеного електрообладнання зі знятими деталями оболонки, у тому числі кріпильними, передбаченими його конструкцією.

ВОДИЙ-ЗАПРАВНИК ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

- забезпечити надійне гальмування автомобіля й причепа;
- надійно заземлити ПАЗС (вертикальний заземлювач під час установаження забивають у землю на глибину 0,5–0,6 м);
- підготувати до застосування первинні засоби пожежогашіння;
- надійно зафіксувати дверцята шафи паливороздавальних агрегатів під час відкривання, протерти підлогу шафи;
- перевірити герметичність трубопроводів та паливороздавальних агрегатів, у разі необхідності негайно усунути несправності.

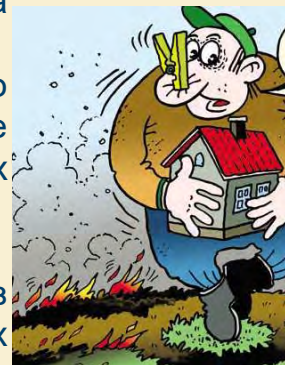

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 11. ЖИТЛОВІ БУДИНКИ

- Розпалювання багать дозволяється на відстані не менше 15 м від будинків та споруд.
- У житлових кімнатах будинків допускається зберігання не більше 10 л ЛЗР та ГР.
- В індивідуальних гаражах допускається зберігання до 40 л запасу палива та 10 кг мастила.
- Таку саму кількість ЛЗР та ГР допускається зберігати в окремо розташованому господарському будинку на присадибній ділянці, якщо відстань від неї до будинку становить не менше 7 м.
- Тара, в якій зберігаються ЛЗР та ГР, повинна щільно зачинятися, бути небиткою, виготовленою з негорючих матеріалів.
- У разі закриття індивідуальних житлових будинків, садових, дачних будинків на сезонні перерви електромережа повинна бути знеструмлена на вводі, а вентилялі балонів закриті.
- Відстань від ковпака над лампою або кришки ліхтаря до конструкцій стелі, виконаних з горючих матеріалів, має бути не менше 0,7 м, а від скла лампи до стін, виконаних з горючих матеріалів, не менше 0,2 м.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- улаштовувати в житлових будинках приміщення, майстерні із застосуванням та зберіганням пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів, а також здавати їх в оренду під приміщення подібного призначення;
- зберігати ЛЗР та ГР, балони з горючим газом на балконах і лоджіях та їх захищувати;
- виводити з ладу та демонтувати системи протипожежного захисту, пожежні кран-комплекти, протипожежний водопровід житлового будинку.

РОЗДІЛ VI. ПАРАГРАФ 12. САУНИ

➤ Необхідно утримувати у справному стані перфоровані сухотруби, підключені до внутрішнього водопроводу, ручний пуск яких можна здійснювати від пристроїв, встановлених за межами парильного відділення.

➤ У верхній зоні парильного відділення, а також на найближчих до печі-кам'янки кромках дерев'яного оздоблення слід встановлювати датчики температури, зблоковані з пристроєм (терморегулятором), який відключає електроенергію від електронагрівачів у разі підвищення температури до 110 °С.

➤ Електричні проводи, використовувані для підключення печі до електромережі, а також світильники та електроарматура повинні бути розраховані на умови експлуатації у середовищі з підвищеною температурою. Підключення теплових електронагрівачів до електромережі має здійснюватися за межами парильного відділення.

➤ Канал припливу свіжого повітря під піччю слід систематично очищати від пилу та інших сторонніх предметів.

➤ У разі виявлення несправностей в устаткуванні або появи ознак горіння (диму, запаху горілого, обвуглювання дерев'яного облицювання) слід негайно повідомити про це адміністрацію закладу.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

➤ експлуатувати піч з відключеним або несправним терморегулятором;

➤ користуватися електронагрівальними побутовими приладами поза спеціально обладнаними місцями;

➤ залишати без нагляду включені в електромережу електронагрівники, печі.

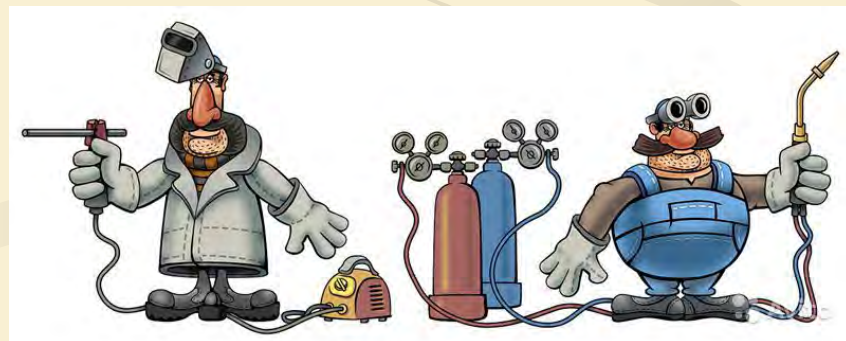
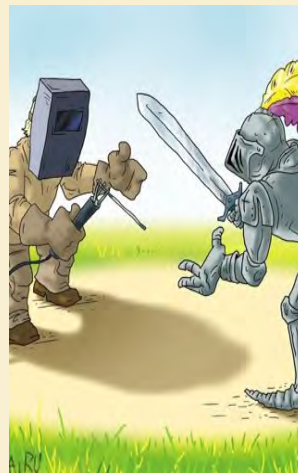

РОЗДІЛ VII. ПАРАГРАФ 1. ЗВАРЮВАЛЬНІ ТА ІНШІ ВОГНЕВІ РОБОТИ

Керівник підприємства чи структурного підрозділу, де проводяться вогневі роботи на тимчасових місцях (крім будівельних майданчиків та приватних домоволодінь), зобов'язаний оформити наряд-допуск на виконання тимчасових вогневих робіт

При проведенні вогневих робіт забороняються:

- приступати до роботи при несправній апаратурі;
- розміщувати постійні місця для проведення вогневих робіт у пожежонебезпечних та вибухопожежонебезпечних приміщеннях;
- допускати до зварювальних та інших вогневих робіт осіб, які не мають кваліфікаційних посвідчень та не пройшли у встановленому порядку навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму та щорічної перевірки знань з одержанням спеціального посвідчення;
- проводити зварювання, різання або паяння свіжопофарбованих конструкцій та виробів до повного висихання фарби;
- виконуючи вогневі роботи, користуватися одягом та рукавицями зі слідами масел та жирів, бензину, гасу й інших ГР;
- зберігати у зварювальних кабінах одяг, ГР та інші горючі предмети і матеріали;
- допускати стикання електричних проводів з балонами зі стисненими, зрідженими й розчиненими газами;
- виконувати вогневі роботи на апаратах і комунікаціях, заповнених горючими й токсичними матеріалами, а також на тих, що перебувають під тиском негорючих рідин, газів, парів та повітря або під електричною напругою;
- проводити вогневі роботи на елементах будинків, виготовлених із металевих конструкцій з горючими й важкогорючими утеплювачами.

РОЗДІЛ VII. ПАРАГРАФ 2. ФАРБУВАЛЬНІ РОБОТИ

У разі розміщення дільниць фарбувального обладнання в загальному потоці виробництва їх слід вважати вибухонебезпечними в радіусі 5 м в усі боки від меж фарбувальних установок

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- проводити у фарбоприготувальному відділенні будь-які роботи, крім приготування фарби;
- здійснювати фарбувальні роботи при відключеній системі вентиляції;
- об'єднувати між собою спільною витяжною системою місцеві відсмоктувачі повітря від фарбувальних камер, ванн занурення та іншого технологічного фарбувального устаткування, а також вентиляційні системи фарбувальних приміщень та фарбоприготувальних відділень (між собою та з вентиляційними системами інших виробництв);
- захаращувати фарбоприготувальні відділення та фарбувальні камери;
- залишати працюючі фарбувальні установки без нагляду;
- готувати фарби і лаки безпосередньо на робочому місці;
- застосовувати лакофарбові матеріали та розчинники невідомого складу, а також речовини й матеріали, на які відсутні характеристики їх пожежної небезпеки.

РОЗДІЛ VII. ПАРАГРАФ 3. РОБОТА З МАСТИКАМИ ТА КЛЕЯМИ

➤ Під час змішування розігрітий бітум слід вливати в розчинник, перемішуючи його дерев'яною копісткою. Температура бітуму в момент приготування суміші не повинна перевищувати 70 °С.

➤ Приміщення та робочі зони мають бути забезпечені природною або примусовою припливно-витяжною вентиляцією.

➤ Промивати інструмент і обладнання, що застосовуються під час виконання робіт з горючими речовинами, необхідно на відкритому майданчику або в приміщенні, що має вентиляцію.

➤ Перед входом у такі приміщення повинні вивішуватися попереджувальні знаки й написи. Приміщення мають бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння з розрахунку: два вогнегасники та покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті на кожні 100 м² приміщення.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

➤ розігрів розчинників при приготуванні бітумної мастики;

➤ користуватися відкритим вогнем у радіусі менше 20 м від місця змішування смоли з розчинниками;

➤ використовувати речовини, матеріали та вироби, які не мають характеристик пожежної небезпеки, а також інструкцій з безпечного виконання робіт;

➤ доступ людей до закритих резервуарів або приміщень одразу після закінчення робіт;

➤ проведення робіт, пов'язаних з використанням вогню або що викликають іскроутворення;

➤ застосовувати інструмент, виготовлений з іскробезпечного матеріалу;

➤ перевищувати змінну потребу горючих речовин;

➤ тримати відкритими ємності з горючою речовиною після проведення робіт;

➤ зберігати пусту тару на робочому місці;

➤ перебування осіб, які не беруть участі в безпосередньому виконанні робіт;

➤ допуск до робіт працівників, які не пройшли спеціальне навчання.

РОЗДІЛ VII. ПАРАГРАФ 4. БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНІ РОБОТИ

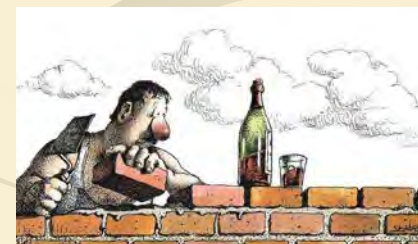
Замовник спільно з генпідрядною організацією зобов'язаний призначити наказом відповідальних за пожежну безпеку осіб від замовника і генпідрядної організації по об'єкту в цілому і по окремих ділянках

Відповідальні за пожежну безпеку об'єкту, повинні:

- організувати вивчення та забезпечити контроль за виконанням на об'єкті правил пожежної безпеки;
- забезпечити проведення з працюючими на будівництві п/п інструктажів;
- встановити режими куріння, проведення вогневих робіт, прибирання, вивезення, утилізації відходів;
- забезпечити об'єкти засобами зв'язку, п/п водопостачанням, знаками безпеки, первинними засобами пожежогасіння;
- тримати у справному стані первинні засоби пожежогасіння та зв'язку;
- не допускати ведення робіт при відсутності водопостачання, під'їздів та зв'язку.

Відповідальні за пожежну безпеку ділянки, зобов'язані:

- забезпечити дотримання протипожежного режиму;
- знати пожежну небезпеку своєї ділянки;
- своєчасно та якісно виконувати протипожежні заходи;
- забезпечити пожежобезпечну експлуатацію приладів опалення та електроустановок;
- вживати негайних заходів для усунення порушень;
- забезпечити справність засобів пожежогасіння;
- навчити працівників правилам їх застосування;
- не допускати після закінчення роботи перебування особи побутових та допоміжних приміщеннях.

РОЗДІЛ VII. ПАРАГРАФ 4. БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНІ РОБОТИ

- Розміщення споруд на території будівництва повинно відповідати генплану.
- На території будівництва площею 5 га та більше має бути не менше двох в'їздів з протилежних боків майданчика.
- Дороги повинні мати покриття, придатне для проїзду пожежних автомашин.
- Ворота для в'їзду - не менше 4,5 м завширшки.
- Біля в'їздів - плани з нанесеними на них будинками та спорудами, вододжерелами, засобами пожежогасіння та зв'язку.
- До всіх споруд має бути вільний під'їзд.
- Улаштування під'їздів та доріг до будівель, що зводяться, необхідно завершити до початку основних будівельних робіт.
- Уздовж будівель понад 18 м завширшки проїзди повинні бути з двох поздовжніх боків, а понад 100 м завширшки - з усіх боків.
- Відстань від краю проїжджої частини до стін не повинна перевищувати 25 м.
- Протипожежні відстані від навісів та не нормується.
- Забороняється розводити багаття та курити.

Первинні засоби пожежогасіння:

- територія - пожежні щити та бочки з водою;
- на 200 м² площі підлоги - один вогнегасник, бочка з водою, ящик з піском;
- на кожні 20 м довжини риштування - один вогнегасник, не менше двох на поверсі;
- на кожні 100 м довжини риштування - бочка з водою;
- на 200 м² площі покриття - один вогнегасник, бочка з водою, ящик з піском;
- на кожну люльку - по два вогнегасники;
- у місці встановлення теплогенераторів, калориферів - два вогнегасники та ящик з піском на кожен агрегат.

РОЗДІЛ VIII. ПОРЯДОК ДІЙ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

У разі виявлення ознак пожежі кожний громадянин зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном 101. При цьому необхідно назвати місцезнаходження об'єкта, вказати кількість поверхів будинку, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, своє прізвище;
- вжити заходів щодо евакуювання людей, гасіння пожежі первинними засобами пожежогасіння та збереження матеріальних цінностей;
- якщо пожежа виникла на підприємстві, повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового на об'єкті;
- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби.

Посадова особа об'єкта, зобов'язана:

- перевірити, чи викликана рятувальна служба;
- довести подію до відома власника підприємства;
- у разі загрози життю людей негайно організувати їх евакуацію;
- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників;
- припинити роботи в будинку;
- здійснити відключення електроенергії та виробничий процес;
- здійснити заходи щодо запобігання розвитку пожежі та задимленню будинку;
- перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони;
- організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання персоналом безпеки праці.

Пожежі в Україні у 2018 році

**Всього зареєстровано 83 тисячі 116 пожеж
у наслідок яких:
загинуло – 1 тисяча 819 осіб, з них 65 дітей;
травмовано – 1 тис. 474 осіб, з них 144 дітини;
матеріальні втрати склали
7,9 млрд. гривень**
Щодня виникало 228 пожежі,
гинуло 5, травмувалося 4 людини,
знищувалося 68 будівель, 12 одиниць техніки,
щодені збитки складали 21, 5 млн грн.

Спостерігається збільшення кількості пожеж на 12,0 %, прямих матеріальних збитків на 25,3 %, побічних – на 64,4 %, кількість людей, загиблих унаслідок пожеж, зменшилась на 2,8 %, травмованих на пожежах збільшилась на 9,1 %, на 17,0 % збільшилась кількість знищених та пошкоджених будівель і споруд, на 12,6 % – кількість знищеної та пошкодженої техніки, на 44,6 % – кількість знищених тонн кормів, на 27,5 % – кількість знищеного хліба на корені, на 47,2 % менше загинуло тварин.

КРАЇНИ З НАЙБІЛЬШОЮ КІЛЬКІСТЮ ЗАГИБЛИХ

№ п/п	Країна	Рік	Населення, тыс. чел.	Кількість загиблих	на 100000. в рік
1	Индія		1129868	20000	1,7
2	Росія		141378	15279	10,8
3	Україна		46300	3896	8,4
4	США		305000	3320	1,0
5	Южна Африка		42880	2900	6,7
6	Японія		127500	2050	1,7
7	Китай		1321852	1385	0,1
8	Беларусь		9725	1064	11,1
9	Казахстан		15285	605	4,0
10	Польща		38116	574	1,5
Всього			3177904	51073	1,6

АЛГОРИТМ ДІЙ ВИКЛАДАЧА У РАЗІ ПОЖЕЖИ

Після того як в будівлі Інституту прозвучали крики про пожежу та спрацювала пожежна сигналізація починаю обов'язкову евакуацію людей (згідно плану, розміщеного на поверсі).

При цьому:

- в задимленому коридорі пересуваємося так, щоб дихальні шляхи перебували якомога ближче до підлоги;
- рухаємося поповзом або пригинаючись;
- пересуваємося гусаком, тримаючись за одяг попереду йде людини;
- сам йду попереду, замикаючим призначаю старосту групи;
- щоб не вдихати токсичні випари, прошу всіх використовуючи хустки, шарфики або іншу тканину і намочивши її водою (у всіх слухачів вона зазвичай є) якщо немає, в крайньому випадку сечею, прикрити рот та ніс;
- двері в задимлене приміщення відкриваємо обережно, щоб не дати займанню від великого притоку свіжого повітря;
- якщо вогонь зачепив одяг ложимо постраждалого на живіт та гасимо полум'я подручними засобами - іншим одягом або засобами пожежегасіння.

У разі неможливості евакуації із приміщення (сильне задимлення коридору, або наявне полум'я):

- особисто зберігаю спокій;
- припиняю паніку;
- не допускаю можливості вистрибування людей з вікон;
- щільно закриваємо двері, відкриваю вікно та галасом привертаю увагу перехожих криками про допомогу.

ВІСВІДЧЕННЯ
аварії, пожежі, НС

пожежні сповіщувачі

ручні сповіщувачі

контрольно-вимірювальні прилади

газоаналізатори

системи АПГ

датчики тиску

термометри

загальний відеомодуль

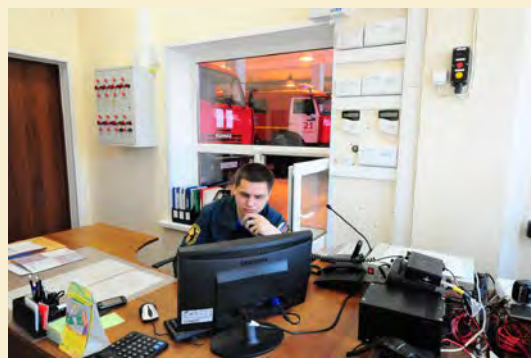
робочі комп'ютери

ОБРОБКА СИГНАЛУ

УПРАВЛІННЯ

рівнеміри води

телефон

ОПОВІЩЕННЯ

персональний комп'ютер, планшет,
смартфон, мобільний телефон

гучномовці

евакуаційне освітлення

димовидалення

підпір повітря

відключення вентиляції

відключення електропостачання

аварійне живлення

відкриття дверей

підсвічування покажчиків

ПОСВІДЧЕННЯ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАННЯ

ДСНС УКРАЇНИ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	
ПОСВІДЧЕННЯ № _____	
ВИДАНО _____	
ПОСАДА (ФАХ) _____	
МІСЦЕ РОБОТИ _____	
ПРО ТЕ, ЩО ВІН(ВОНА) ПРОЙШОВ(ЛА) НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ (ЗАГАЛЬНИЙ КУРС) І ВИЯВИВ(ЛА) ПОТРІБНІ ЗНАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ, ВИБУХОБЕЗПЕКИ, ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ, ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ, ГІГІЄНИ ПРАЦІ ТА ВИРОБНИЧОЇ САНІТАРІЇ, НАДАННЯ ПЕРШОЇ (ДОМЕДИЧНОЇ) ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ, ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЙ.	
Підстава: протокол засідання комісії з перевірки знань	
від " _____ " _____ 20 _____ р. № _____	Голова комісії _____ прізвище, ініціали М.П. підпис
ВІДОМОСТІ ПРО ПЕРІОДИЧНУ ПЕРЕВІРКУ ЗНАНЬ	
ПОСАДА (ФАХ) _____	
ВИЯВИВ(ЛА) ПОТРІБНІ ЗНАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ, ВИБУХОБЕЗПЕКИ, ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ, ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ, ГІГІЄНИ ПРАЦІ ТА ВИРОБНИЧОЇ САНІТАРІЇ, НАДАННЯ ПЕРШОЇ (ДОМЕДИЧНОЇ) ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ, ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЙ.	
Підстава: протокол засідання комісії з перевірки знань	
від " _____ " _____ 20 _____ р. № _____	Голова комісії _____ прізвище, ініціали М.П. підпис

ПОСВІДЧЕННЯ № _____	
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	
Видано _____	
Посада _____	
Місце роботи _____	
Власник посвідчення _____	
з « _____ » _____ 20 _____ р. по « _____ » _____ 20 _____ р.	
ПРОЙШОВ НАВЧАННЯ ТА ПЕРЕВІРКУ ЗНАНЬ З ПИТАНЬ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ У _____ (НАЗВА СУБ'ЄКТУ, ЯКИЙ НАВЧАЄ)	
Підстава: протокол засідання комісії від _____	
« _____ » _____ 20 _____ р. № _____	Голова комісії _____ М.П.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ - БЕЗПЕКА ПРАЦІ

Відповідальність за порушення правил охорони праці передбачена статтями 271 – 275 Кримінального кодексу України, що об'єднані в десятий розділ - "Злочини проти безпеки виробництва"

■ СТАТТЯ 271

ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА
ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

■ СТАТТЯ 272

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС
ВИКОНАННЯ РОБІТ З ПІДВИЩЕНОЮ
НЕБЕЗПЕКОЮ

■ СТАТТЯ 273

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ НА
ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

■ СТАТТЯ 274

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ЯДЕРНОЇ АБО
РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

■ СТАТТЯ 275

ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ, ЩО СТОСУЮТ
БЕЗПЕЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ
ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ АБО
БЕЗПЕЧНОЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ БУДІВЕЛЬ
СПОРУД

■ СТАТТЯ 270

ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНИХ
ЗАКОНОДАВСТВОМ ВИМОГ ПОЖЕЖНОЇ
БЕЗПЕКИ

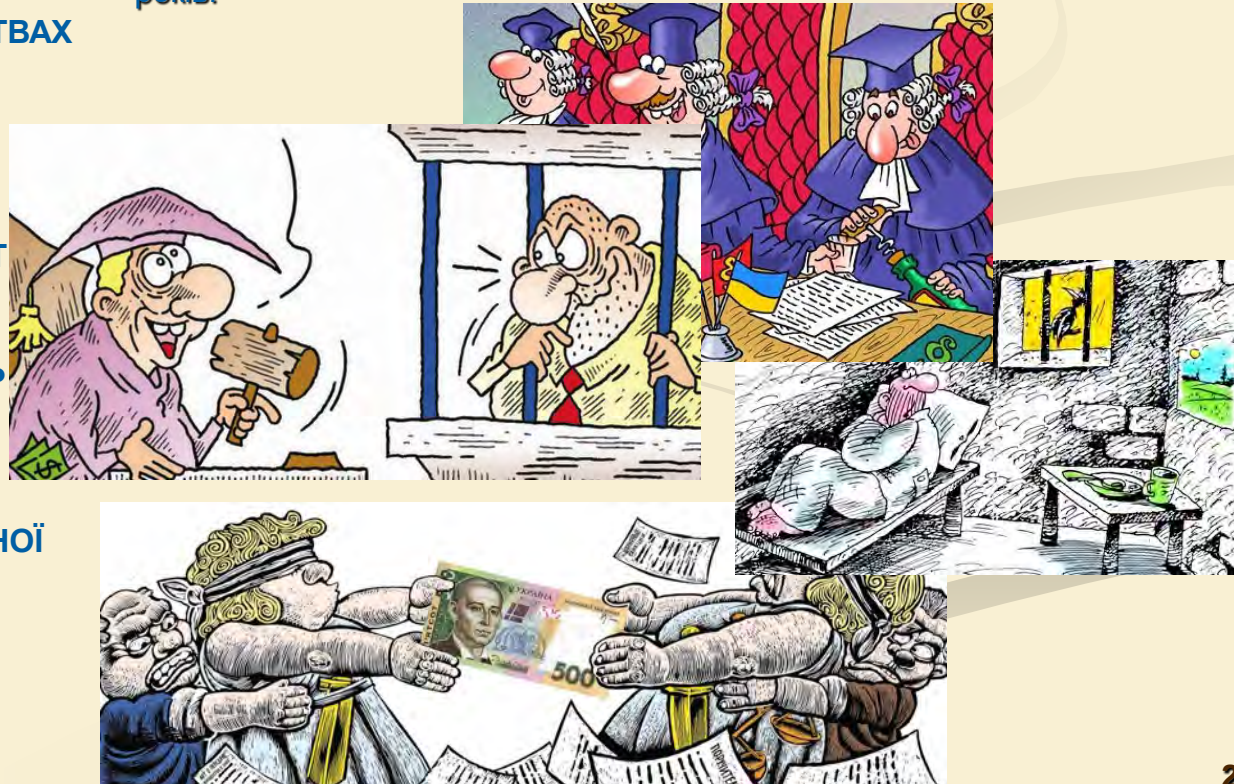
■ СТАТТЯ 367

СЛУЖБОВА НЕДБАЛІСТЬ

СТАТТЯ 271

1. Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці службовою особою підприємства, установи, організації або громадянином якщо це порушення заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого, - **карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років.**

2. Те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, - **карається позбавленням волі на строк до семи років.**

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ - ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА

Стаття 194. Умисне знищення або пошкодження майна.

Стаття 195. Погроза знищення майна.

Стаття 196. Необережне знищення або пошкодження майна.

Стаття 197. Порушення обов'язків з охорони майна.

Стаття 267. Порушення правил поведінки з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами.

Стаття 269. Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин.

Стаття 270. Порушення вимог пожежної безпеки

Стаття 272. Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Стаття 273. Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах

Стаття 275. Порушення правил, що стосують безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель споруд.

Стаття № 367. Службова недбалість

